

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra soukromého práva a civilního procesu

Diplomová práce

Postavení vedlejšího účastníka v občanském soudním řízení

Zpracoval: Milan Kašpar

Vedoucí práce: JUDr. Helena Rabanová

V Plzni 2013

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: **2012/2013**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Milan Kašpar**
Osobní číslo: **R08M0116P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Postavení vedlejšího účastníka v občanském soudním řízení**
Zadávající katedra: **Katedra občanského práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Pojem účastníka civilního řízení
3. Pojem vedlejšího účastenství
4. Srovnání hlavního a vedlejšího účastenství
5. Vstup vedlejšího účastníka do řízení
6. Závaznost rozsudku pro vedlejšího účastníka
7. Oprávnění vedlejšího účastníka k podání opravných prostředků
8. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

viz. příloha

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Karel Svoboda, Ph.D.**

Katedra občanského práva

Datum zadání diplomové práce: **30. března 2012**

Termín odevzdání diplomové práce: **29. března 2013**

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Postavení vedlejšího účastníka v občanském soudním řízení zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem do své práce čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Plzeň, březen, 2013

.....

Milan Kašpar

Poděkování

Chtěl bych poděkovat JUDr. Heleně Rabanové za pomoc při vypracování této práce.

Obsah

Čestné prohlášení	3
Poděkování	4
Obsah.....	5
Seznam použitých zkratk.....	7
1. Úvod.....	9
2. Pojem účastníka civilního řízení.....	11
2.1 Způsobilost být účastníkem řízení	11
2.1.1 Způsobilost být účastníkem řízení fyzických osob	12
2.1.2 Způsobilost být účastníkem řízení právnických osob	14
2.1.3 Způsobilost být účastníkem řízení organizačních jednotek právnických osob.....	17
2.1.4 Způsobilost státu být účastníkem řízení	17
2.1.5 Způsobilost být účastníkem policii ČR a zdravotnického zařízení.....	18
2.1.6 Způsobilost být účastníkem bez právní subjektivity.....	19
2.2 Procesní způsobilost.....	19
2.3 První definice účastníků řízení	20
2.4 Druhá definice účastníků.....	21
2.5 Třetí definice účastníků	22
3. Pojem vedlejšího účastenství	24
3.1 Pojem a smysl vedlejšího účastenství	24
3.1.1 Právní zájem	25
3.2 Nejdůležitější případy nepřípustnosti užití institutu vedlejšího účastenství	26
4 Srovnání hlavního a vedlejšího účastníka	29
4.1 Úvod do srovnání	29
4.2 Hlavní intervence	29
4.3 Procesní úkony vedlejšího účastníka	30
4.3.1 Podání.....	31
4.3.2 Označení důkazů	32
4.3.3 Žaloba podaná vedlejším účastníkem	33
4.3.4 Procesní podmínky a její zkoumání	33
4.3.5 Námitka promlčení podaná vedlejším účastníkem	34
4.3.6 Účast na jednání	34
4.4 Poučovací povinnost soudu.....	35

4.5 Společenství účastníků.....	35
4.5.1 Samostatné společenství.....	36
4.5.2 Nerozlučné společenství.....	37
4.6 Právní moc rozhodnutí.....	38
4.6 Náklady řízení	39
4.7 Předvolání.....	39
4.8 Doručování	39
5. Vstup vedlejšího účastníka do řízení	41
5.1 Vliv přistoupení nového účastníka na koncentraci řízení	42
5.2 Vstup do řízení z iniciativy vedlejšího účastníka	42
5.2.1 Vstup do řízení ve věcech určení otcovství	44
5.2.2 Vstup do řízení ve věcech odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu	44
5.3 Vstup do řízení v dovolacím řízení	45
5.4 Vstup do řízení z podnětu účastníka řízení	45
5.5 Vstup státu do řízení jako vedlejší účastník i jako účastník.....	46
6. Závaznost rozsudku pro vedlejšího účastníka	47
6.1 Právní moc rozhodnutí.....	47
6.2 Účinek nezměnitelnosti rozhodnutí.....	48
6.2.1 Litispendence.....	48
6.3 Náklady řízení	49
6.3.1 Náklady řízení při řízení o pracovních úrazech	49
7. Oprávnění vedlejšího účastníka k podání opravných prostředků	51
7.1 Odvolání.....	51
7.1.1 Odvolání ve věcech určení otcovství	53
7.2 Dovolání	54
7.3 Obnova řízení.....	55
7.4 Žaloba pro zmatečnost.....	57
7.5 Ústavní stížnost	57
8. Závěr.....	60
9. Summary.....	64
10 Seznam použité literatury a dalších zdrojů.....	66

Seznam použitých zkratek

BytZ – Zákon č. 72/1994 Sb., Zákon o vlastnictví bytů, ve znění pozdějších předpisů

CírkJ – Zákon č. 3/2002 Sb., Zákon o církvích a jiných náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů

Listina – vyhlášena pod č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

MatrZ – Zákon č. 301/2000 Sb., Matriční zákon, ve znění pozdějších předpisů

NadZ – Zákon č. 227/1997 Sb., Zákon o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů

ObčZ – Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ObchZ – Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ObPrSp – Zákon č. 248/1995 Sb., Zákon o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ – Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

SdrObč – Zákon č. 83/1990 Sb., Zákon o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů

Ústava – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

VýzInst – Zákon č. 341/2005 Sb., Zákon o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů

ZamZ – Zákon č. 435/2004 Sb., Zákon o zaměstnanosti, ve znění
pozdějších předpisů

ZPr – Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších
předpisů

1. Úvod

Téma diplomové práce jsem si vybral z důvodu, že jsem se chtěl blíže seznámit s problematikou účastníků civilního řízení. V práci se budu zabývat problematikou vztahu vedlejšího účastníka a hlavního účastníka v civilním soudním řízení, jejich vzájemného působení a problematice procesního postavení vedlejšího účastníka, jak již vyplývá z tématu mé diplomové práce.

Nejprve se zaměřím na definování pojmů, jako jsou účastníci řízení, procesní způsobilost účastníků řízení, způsobilost účastníků řízení k právním úkonům, způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení obecně. Definice těchto pojmů jsou potřebné pro další pronikání do tématu a hlavně důležité pro další kapitoly. Nejdůležitější z této druhé kapitoly bude část, kde se píše o způsobilosti účastníků řízení k právním úkonům, způsobilosti být účastníkem a další obecné definice a podmínky pro účastníky řízení.

Důležitým aspektem je zjištění, co je právní zájem vedlejšího účastníka, protože to je hlavní podmínkou jeho vstupu do řízení. Pojem vedlejšího účastníka spolu s pojmem hlavního účastníka bude vypracován spolu s dalšími ve třetí kapitole. V této kapitole se také budu snažit rozebrat, jaký je smysl vedlejšího účastenství.

Jádrem mé diplomové práce bude srovnání hlavního a vedlejšího účastenství a jejich odlišení od obdobných institutů, jako například hlavní intervence. Budu se snažit srovnat postavení těchto dvou účastníků, srovnat jejich právní postavení a zjistit, který z nich má silnější postavení. Budu srovnávat, možnosti použití jimi učiněných právních úkonů. Za nejdůležitější považuji zjištění, ve kterých procesních právech je vedlejší účastník ve slabším postavení, popřípadě kde je jeho postavení silnější, dále vztah vedlejšího účastníka k nákladům řízení, či možnosti podat žalobu vedlejším účastníkem.

V páté kapitole se zaměřím na možnost vstupu do řízení, odliším možnost vstupu do řízení z vlastního podnětu a případ, kdy vedlejší účastník vstupuje z podnětu hlavního účastníka. Pokusím se také o srovnání s úpravou z doby první republiky, kdy v tehdejší Československu platilo převzaté Rakousko-Uherské zákonodárství, a její vliv na dnešní úpravu.

V šesté kapitole se pokusím zjistit, jakým způsobem je vedlejší účastník zavázán rozhodnutím soudu. Je to důležité hlavně z důvodu, protože žaloba vůbec nesměřuje vůči vedlejšímu účastníkovi, ale vůči jeho hlavnímu účastníkovi. Ovšem protože je vedlejší účastník také účastníkem sporu jako každý jiný účastník, v některých bodech rozhodnutí bude také vázán.

V poslední kapitole se zaměřím na možnost podání opravných prostředků vedleším účastníkem, rozeberu jednotlivé druhy opravných prostředků a určím, v kterých případech a za jakých podmínek je může vedlejší účastník podat. Vedlejší účastník může konat právní úkony, pouze pokud s tím hlavní účastník souhlasí a pokud to není v rozporu s jeho zájmem, budu se snažit určit, jaký má tato podmínka vliv na možnost podat opravné prostředky vedleším účastníkem. Vedlejší účastník má za cíl pomoci svému hlavnímu účastníkovi ve sporu, důležité je zjistit, jakým způsobem může ovlivnit výsledek sporu a jaké má procesní práva.

Problémem práce bylo málo literatury, jak jsem zjistil z předběžného nastudování tématu, takže budu nucen čerpat hlavně z časopisecké literatury. Pro pátou, šestou a sedmou kapitolu budu čerpat přímo z judikátů, abych se použitými zdroji co nejlépe přiblížil dané problematice a mohl například každý způsob opravného prostředku probrat do hloubky, jelikož žádná z mnou nalezené literatury se nezabývá přímo těmito možnostmi.

2. Pojem účastníka civilního řízení

2.1 Způsobilost být účastníkem řízení

§ 19 OSŘ *Způsobilost být účastníkem má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti.*

Účastník je nejdůležitějším subjektem civilního procesu, bez něho by nebyl civilní proces třeba. Máme minimálně jednoho účastníka v nesporném řízení a minimálně dva účastníky v řízení sporném.¹

Před začátkem řízení je třeba zjistit, kdo je vlastně účastníkem řízení a kdo má právo samostatně jednat. Jde zde o dvojí způsobilost a to způsobilost k právním úkonům a způsobilost být účastníkem soudního řízení, které se musejí zkoumat jak před začátkem soudního řízení, tak v jeho průběhu.²

Obecně se způsobilostí být účastníkem řízení rozumí to, že je subjekt nositelem procesních práv a povinností, „které zákon přiznává, popřípadě ukládá účastníkům. Jde o způsobilost být subjektem procesněprávního vztahu v zahájeném občanskoprávním řízení.“³

„Způsobilost být účastníkem řízení má zásadně ten, kdo má podle hmotného práva způsobilost mít práva a povinnosti. Procesní subjektivita tak splývá se subjektivitou hmotněprávní. Ten, kdo nemá způsobilost mít práva a povinnosti podle hmotného práva (tzv. právní subjektivitu), může být účastníkem řízení, jen jestliže mu způsobilost být účastníkem řízení přiznává zákon.

Uvedený vztah procesní subjektivity a subjektivity hmotněprávní ale neznamena, že účastníkem řízení může být jen ten, kdo je zároveň

---

¹ Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Linde, 2011, s. 129

² Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 19-20

³ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 102

účastníkem hmotněprávního vztahu, který je předmětem řízení. Hmotněprávní účastenství v právním vztahu je otázkou věcné legitimace účastníka (tj. otázkou, zda účastník je nositelem práv nebo povinností vyplývajících z hmotného práva, o nichž se v řízení jedná), nikoliv podmínkou jeho účasti v řízení."⁴

Výše uvedený vztah hmotného a procesního práva má takovou povahu, že procesní právo odkazuje na hmotněprávní ustanovení při vymezování procesní subjektivity.⁵ To hlavně v případech, kdy procesní způsobilost závisí na splnění některých kritérií jako například věk. Ovšem procesní způsobilost se nedá v zásadě vždy spojovat s hmotněprávními ustanoveními.

Účastníkem řízení může být i subjekt, který přímo nemá práva a povinnosti. K účastenství nepřímo stačí, aby to tvrdil žalobce.⁶ Stačí, aby žalobce žalovaného jako účastníka v žalobě označil.

2.1.1 Způsobilost být účastníkem řízení fyzických osob

„Způsobilým účastníkem řízení jsou podle § 19 OSŘ části věty před středníkem fyzické osoby.

V pracovněprávních vztazích vzniká způsobilost fyzické osoby být účastníkem řízení (mít práva a povinnosti) jako zaměstnanec dnem, kdy dosáhne 15 let věku (s tím, že jako den nástupu do práce nesmí být sjednán den, který předcházela dni, kdy ukončí školní docházku – srov. § 6 odst. 1 ZPr). Způsobilost fyzické osoby být účastníkem řízení jako zaměstnavatel vzniká narozením (§ 10 odst. 1 věta první ZPr).

---

⁴ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 102-103

⁵ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 20

⁶ Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Linde, 2011, s. 130

V ostatních právních vztazích, včetně právních vztahů vyplývajících z umělecké, kulturní, sportovní nebo reklamní činnosti dítěte vykonávané pro právnickou nebo fyzickou osobu za podmínek stanovených v § 121 až § 124 ZamZ, vzniká způsobilost fyzické osoby být účastníkem řízení narozením; tuto způsobilost má i počaté dítě, narodí-li se živé (§ 7 odst. 1 ObčZ).

Způsobilost fyzické osoby být účastníkem řízení zaniká smrtí nebo jejím prohlášením za mrtvou. Smrt fyzické osoby se prokazuje úředním zjištěním (prohlídkou mrtvého podle § 2 vyhlášky č. 19/1988 sb. ve znění pozdějších předpisů) a na základě něj vydaným úmrtním listem (§ 31 MatrZ). Soud prohlásí za mrtvou fyzickou osobu, jejíž smrt nelze prokázat předepsaným způsobem, zjistí-li její smrt jinak. Za mrtvou soud prohlásí také nezvěstnou fyzickou osobu, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem usoudit, že již nežije. (srov. § 7 odst. 2 ObčZ, § 48 odst. 4 a § 342 odst. 1 ZPr).⁷

2.1.1.1 Omezení způsobilosti k právním úkonům

Jde o omezení, které se uděluje těm fyzickým osobám, které pro duševní poruchu, která není jen přechodná, nejsou schopny zcela nebo z části posoudit následky svého jednání a nejsou schopny činit některé právní úkony. Při omezení způsobilosti k právním úkonům musí soud dbát zvláštního zřetele k posouzení skutkového stavu. Zbavit způsobilosti k právním úkonům lze i bez návrhu. Účastníkem tohoto řízení je osoba, o jejíž zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům se bude v řízení rozhodovat, která je zastoupená opatrovníkem. Soud postupuje tak, aby bylo možné rozhodnout zpravidla na jednom jednání.

---

⁷ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I. komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 103

Nejdůležitějším důkazem v tomto druhu řízení je znalecký posudek. Zbavit způsobilosti lze buď „v plném rozsahu“, „zcela“ nebo „úplně“.⁸

Ovšem existuje tu výjimka, kdy může osoba zbavená způsobilosti k právním úkonům učinit podání a stát se účastníkem řízení. Typickým případem je, když tato osoba požádá o navrácení způsobilosti k právním úkonům, nebo pokud je tato osoba držena v ústavu zadržovací detence a chce být propuštěna, nebo pokud chce osoba zbavená způsobilosti uzavřít manželství. Tyto osoby mají ustanoveného opatrovníka, ale mohou i samy podat návrh soudu bez ohledu na vůli opatrovníka. Tato možnost zde existuje hlavně proto, aby se těmto osobám zabezpečilo to, že „nebudou vystaveni na milost a nemilost zlovůli“ opatrovníka a budou se moci sami bránit.

2.1.2 Způsobilost být účastníkem řízení právnických osob

„Jejich právní subjektivita je označována jako tzv. speciální právní subjektivita, neboť je omezena jen na oblast spadající do předmětu činnosti právnické osoby. Neboli je zřejmé, že právnická osoba nemůže podat žalobu na rozvod manželství ani např. na zdržení se protiprávního zásahu do práva na ochranu zdraví a tělesné integrity, neboť nemůže být subjektem těchto práv a tedy ani účastníkem řízení, v němž by bylo o takových právech jednáno a rozhodováno.“⁹

„Způsobilost právnických osob být účastníkem řízení vzniká dnem, ke kterému byly zapsány do obchodního nebo jiného zákonem určeného rejstříku, nestanoví-li zákon jinak (tak je tomu např. u právnických osob přímo zřízených zákonem nebo na základě výslovného zmocnění zákona), a zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, není-li zákonem stanoveno jinak (§ 19 odst. 2, § 20a odst. 2 ObčZ).

---

⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soud České socialistické republiky ze dne 18. 11. 1977, sp. zn. Cpj 160/1976

⁹ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 20-21

Obecně prospěšné společnosti vznikají dnem zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností, který vede rejstříkový soud, a zanikají výmazem z tohoto rejstříku (srov. § 5 odst. 1 a § 7 odst. 1 ObPrSp).

Nadace a nadační fondy vznikají dnem zápisu do nadačního rejstříku, který vede rejstříkový soud, a zanikají ke dni výmazu z tohoto rejstříku (srov. § 5 odst. 1 a § 7 NadZ).

Zájmová sdružení právnických osob vznikají (nabývají právní způsobilosti) zápisem do registru sdružení vedeného u krajského úřadu příslušného podle sídla sdružení (§ 20i odst. 2 ObčZ) a zanikají výmazem z tohoto registru (§ 20a odst. 2 ObčZ).

Společenství vlastníků bytových jednotek vzniká ze zákona (tím, že splní předpoklady pro jeho vznik uvedené v § 9 odst. 3 BytZ) a zanikne, jakmile uvedeným předpokladům přestane vyhovovat; zápis společenství do rejstříku společenství vlastníků bytových jednotek vedeného rejstříkovým soudem a výmaz z tohoto rejstříku mají jen deklaratorní význam.

Veřejné výzkumné instituce vznikají dnem, ke kterému byly zapsány do rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a zanikají dnem výmazu z tohoto rejstříku (srov. § 4 odst. 1, § 6 odst. 1 a § 14 odst. 1 Výzlnst).

Veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení vzniká dnem, ke kterému bylo po svém zřízení zapsáno do rejstříku zdravotnických zařízení vedeného Ministerstvem Zdravotnictví a zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku (srov. § 4 odst. 1, § 24 odst. 1 a § 27 odst. 3 zákona č. 245/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Občanská sdružení (spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby apod.) vznikají registrací, kterou provádí Ministerstvo vnitra (§ 6 odst. 1, § 9 odst. 1 SdrObč). Odborové organizace a organizace zaměstnavatelů vznikají (stávají se právnickými osobami) dnem následujícím poté, kdy ministerstvu vnitra byl doručen návrh na jejich evidenci (§ 9a odst. 1

SdrObč). Občanská sdružení, odborové organizace a organizace zaměstnavatelů zanikají dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným občanským sdružením, odborovou organizací nebo organizací zaměstnavatelů, anebo rozhodnutím Ministerstva vnitra o jejich rozpuštění (§ 12 odst. 1 SdrObč).

Círky a náboženské společnosti a jejich svazy vznikají jako právnické osoby registrací v příslušných rejstřících (Rejstřík registrovaných církví a náboženských společností, Rejstřík svazů církví a náboženských společností) vedených Ministerstvem kultury (§ 14 a 17 CírkZ). Registrovaná církev a náboženská společnost nebo svaz církví a náboženských společností zaniká jako právnická osoba dnem jejího výmazu z příslušného rejstříku (§ 25 odst. 1 CírkZ). Registrované církve a náboženské společnosti mohou navrhnout k evidenci jako právnické osoby své orgány, řeholní a jiné církevní instituce a účelová zařízení založená pro poskytování charitativních služeb. Tyto orgány, instituce a zařízení se jako právnické osoby evidují v Rejstříku evidovaných právnických osob vedeném Ministerstvem kultury (§ 15a odst. 1 a § 20 CírkZ).

Politické strany a politická hnutí vznikají registrací (popřípadě na základě skutečností ji nahrazujících), kterou provádí Ministerstvo vnitra zápisem politické strany nebo politického hnutí do rejstříku stran a hnutí, a zanikají dnem výmazu z tohoto rejstříku (§ 6 odst. 1, § 8 odst. 7, § 12 odst. 1 SdrPol).

Došlo-li k zániku obchodní společnosti nebo družstva výmazem z obchodního rejstříku a zjistí-li se poté dosud neznámý majetek obchodní společnosti (družstva), rozhodne soud na návrh státního orgánu, společníka (člena), věřitele nebo dlužníka o zrušení zápisu o jejich výmazu a o obnovení likvidace obchodní společnosti (družstva) nebo o vstupu obchodní společnosti (družstva) do likvidace a jmenuje likvidátora; po právní moci rozhodnutí zapíše rejstříkový soud do obchodního rejstříku, že došlo k obnovení obchodní společnosti (družstva), že obchodní společnost (družstvo) je v likvidaci, a osobu likvidátora (srov. §

75b odst. 2 a § 260 ObchZ). Uvedené platí obdobně u dalších právnických osob, které zanikají výmazem z obchodního nebo jiného rejstříku a jejichž likvidace se provádí podle § 70 až 75b ObchZ. Zrušení zápisu o výmazu obchodní společnosti, družstva nebo jiné právnické osoby pravomocným rozhodnutím soudu má za následek, že na tuto právnickou osobu se hledí, jako by nikdy nezanikla, a že je tedy i nadále způsobilým účastníkem řízení.“¹⁰

2.1.3 Způsobilost být účastníkem řízení organizačních jednotek právnických osob

„Způsobilost mít práva a povinnosti, a tedy i způsobilost být účastníkem řízení mají rovněž organizační jednotky některých právnických osob. Stanovy občanských sdružení, odborových organizací a organizací zaměstnavatelů mohou určit (srov. § 6 odst. 2, § 9a odst. 2 SdrObč), že organizační jednotky občanského sdružení, odborové organizace nebo organizace zaměstnavatelů mají způsobilost jednat vlastním jménem, tedy i nabývat vlastním jménem práv a povinností, a že jsou tedy právnickými osobami.

Odštěpný závod (§ 7 ObchZ) nemá způsobilost být účastníkem řízení.“¹¹

2.1.4 Způsobilost státu být účastníkem řízení

„Způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení má také stát, který vystupuje jako účastník občanskoprávních, pracovněprávních nebo jiných soukromoprávních vztahů.“¹²

---

¹⁰ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 103-106

¹¹ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 106

„V některých případech přiznává zákon způsobilost být účastníkem řízení také dalším organizačním složkám státu. Důvody lze spatřovat v určitém zjednodušení řízení, kdy soud již nemusí zkoumat, která organizační složka je dle zvláštního předpisu příslušná jednat za stát (§ 21a OSŘ) a kdy je také zřejmé, že tato složka hájí v řízení zájmy spadající do její působnosti a je pro dosažení tohoto cíle v řízení vybavena i nejlepšími a nejúplnějšími relevantními informacemi a nejvhodnějšími prostředky. Typickým příkladem je státní zastupitelství, které může z důvodu ochrany veřejného zájmu vstoupit do řízení uvedených v § 35 OSŘ, ve vymezených případech pak rovněž podat i návrh na zahájení řízení, či Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, jestliže podal při splnění zákonem stanovených předpokladů vlastním jménem žalobu o neplatnost smlouvy o převodu vlastnictví věci nebo smlouvy o převodu cenných papírů, jejich účastníkem není stát ani státní organizace, nebo jestliže do takového řízení vstoupil (§ 11 a 12 zákona č. 201/2002 Sb. o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových).“¹³

2.1.5 Způsobilost být účastníkem policii ČR a zdravotnického zařízení

„§ 186 OSŘ se neliší od již výše zmiňovaných § 200f a 200p OSŘ přiznávajících způsobilost být účastníkem řízení orgánu Policie ČR a komisi pro cenné papíry.“¹⁴ Tyto paragrafy dávají orgánům policie, zdravotnickým zařízením a komisi pro cenné papíry možnost zahájit řízení. Z dikce ustanovení sice vyplývá, že lze řízení zahájit pouze bez návrhu, ale v praxi se takto zahajují i nesporná řízení zahájená na návrh.¹⁵

---

¹² Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 21

¹³ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 21

¹⁴ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 22

¹⁵ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 22

2.1.6 Způsobilost být účastníkem bez právní subjektivity

„Ustanovení § 19 OSŘ současně umožňuje, aby měl způsobilost být účastníkem řízení i ten, kdo nemá právní subjektivitu, a to za podmínky, že mu tuto způsobilost přiznává zákon. Dle současné právní úpravy českého civilně procesního práva může mít tedy procesněprávní subjektivitu i ten, kdo není subjektem hmotněprávních vztahů a není za subjekt práva považován ani obecnou naukou o subjektech v prvním slova smyslu. Tato koncepce právní úpravy způsobilosti být účastníkem vyvolává řadu problematických otázek, směřujících pak zejména k vyřešení důvodu, které zákonodárce k jejímu zvolení vedly, a zhodnocení, zda může česká právní úprava obstát ve srovnání s právními řády dalších států Evropské unie.“¹⁶

2.2 Procesní způsobilost

„Procesní způsobilost, jejímž předpokladem je existence způsobilosti být účastníkem, má podle § 20 OSŘ účastník v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti. I zde jde o práva a povinnosti podle předpisů těch úseků hmotného práva, jež upravují věci patřící do pravomoci soudů.“¹⁷

Pokud by osoba neměla procesní způsobilost, je zde povinnost soudu ustanovit právního zástupce, či opatrovníka (pokud za něho nebude jednat zákonný zástupce) s tím, že přednost má vždy zvolený právní zástupce před ustanoveným. Zákonný zástupce může na základě plné moci pro řízení pro nezletilého zřídit právního zástupce. Pokud by byl zřízen zástupce, tak to lze buď ze zákona, nebo na základě plné moci. Zástupce se při jednání musí prokázat plnou mocí, tato plná moc se za

---

¹⁶ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 21

¹⁷ Štajgl F. Procesní podmínky a jejich zjišťování. *Acta Universitatis Carolinae-Iuridica*, 1966, č. 1-2, s. 26

určitých podmínek dá považovat na procesní podmínku řízení.¹⁸ „Zákonný zástupce je povinen, není-li to již soudu známo, při svém prvním úkonu prokázat oprávnění k zastupování, a jestliže je to třeba, i zvláštní zmocnění.“¹⁹

„K nedostatku procesní způsobilosti, zákonného zastoupení a potřebného zmocnění přihlíží soud z úřední povinnosti v každém období řízení. (...) Může-li být tento nedostatek odstraněn, dá soud pokyny k jeho odstranění v přiměřené lhůtě. Přitom může pokračovat řízení, ale nemůže vynést rozhodnutí, kterým se řízení končí.“²⁰ Pokud by ale nedošlo k odstranění nedostatků v soudem stanovené lhůtě, nebo pokud by šlo o neodstranitelný nedostatek procesní způsobilosti, tak soud řízení usnesením zastaví.

2.3 První definice účastníků řízení

§ 90 OSŘ „Účastníky řízení jsou žalobce a žalovaný“, je takzvanou první definicí účastníka řízení, je ovšem jednoduchá a tím i neúplná.

Postavení stran v civilním řízení nemůžeme vnímat pouze jako postavení stran obecně v občanskoprávním vztahu. Žalobce a žalovaný nejsou synonyma k pojmům věřitel a dlužník. Žalobce nemusí být vždy nutně věřitel a naopak, jejich postavení může někdy dokonce splývat.²¹ Pojmy dlužník a věřitel se dají dále v závazkových vztazích nahradit pojmy jako nájemce a pronajímatel.

„Procesněprávní vztah vzniká mezi soudem a jeho subjekty, jakož i mezi subjekty procesněprávních vztahů navzájem. Jedním ze subjektů procesněprávního vztahu jsou účastníci řízení. Účastníci řízení jsou současně jedním ze základních prvků procesněprávního vztahu; bez

---

¹⁸ Štajgl F. Procesní podmínky a jejich zjišťování. Acta Universitatis Carolinae-Iuridica, 1966, č. 1-2, s. 27-29

¹⁹ Rubeš J. Účastníci v občanskoprávním soudním řádu. Právník, 1951, s. 484

²⁰ Rubeš J. Účastníci v občanskoprávním soudním řádu. Právník, 1951, s. 484

²¹ Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Linde, 2011, s. 130

účastníků se procesněprávní vztah nemůže obejít. Řízení, v němž by nevystupoval žádný jeho účastník, nemá jakékoliv opodstatnění. Kdyby došlo k tomu, že v probíhajícím řízení již nevystupuje (nemůže vystupovat) žádný jeho účastník (např. proto, že účastník zanikl, aniž by jeho práva a povinnosti přešly na jiného), musí být zastaveno.

V tzv. sporném řízení účastníci řízení tvoří strany sporu (stranu „žalující“ a „žalovanou“). V řízení, v němž by nevystupovaly obě strany sporu, nemůže vzniknout procesněprávní vztah, protože chybí jeden z jeho subjektů. I v tomto případě musí být řízení zastaveno.²²

Žalobcem je ve sporném řízení ten, kdo podá žalobu. Žalovaným je ten, koho žalobce ve svém návrhu takto označí.

V žalobě označený účastník, je-li fyzickou nebo právnickou osobou, je procesně legitimován; podle toho, zda vystupuje na straně navrhovatele (žalobce) anebo na straně odpůrce (žalovaného), je rozlišována aktivní nebo pasivní procesní legitimace. Jestliže ten, kdo byl označen jako (odpůrce) žalovaný (má pasivní procesní legitimaci), není účastníkem hmotněprávního vztahu, o který v řízení jde, soud žalobu zamítne pro nedostatek pasivní věcné legitimace.²³

2.4 Druhá definice účastníků

§ 94 odst. 2 OSŘ Účastníky řízení jsou také navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje.

„Účastník je dle této definice vymezen konkrétními znaky. Určení, kdo je účastníkem řízení, nezáleží na navrhovateli, ale na ustanovení zákona. Ten se vyslovuje, že v řízení o předběžném opatření jsou účastníky ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samu.

---

²² Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 583

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8 1999, sp. zn. 21 Cdo 2588/98

V řízení o osvojení jsou účastníky osvojované dítě (osvojenec), jeho rodiče, osvojitel a jeho manžel. Rodiče osvojovaného dítěte však nejsou účastníky řízení, jestliže byli zbaveni rodičovských práv nebo jestliže nemají způsobilost k právním úkonům, nebo když není třeba k osvojení jejich souhlasu, ačkoli jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte. Manžel osvojitele není účastníkem řízení, není-li k osvojení třeba jeho souhlasu.

V řízení o dědictví jsou účastníky ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici, a není-li takových osob, potom stát. (...)

V řízení o úschovách je účastníkem řízení složitel a po přijetí do úschovy také ten, pro koho jsou peníze, cenné papíry nebo jiné věci určeny. Po právní moci usnesení o přijetí do úschovy je účastníkem řízení i ten, kdo uplatňuje nárok na předmět úschovy.

V řízení o umoření listin je účastníkem řízení navrhovatel, ten, kdo je podle listiny povinen plnit, ten, kdo má listinu v držbě a ten kdo podal námitku podle ust. § 185m odst. 2 OSŘ.

V řízení o povolení uzavřít manželství je účastníkem ten, kdo hodlá uzavřít manželství a jeho zákonní zástupci.²⁴

2.5 Třetí definice účastníků

§ 94 odst. 1 OSŘ V řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, jsou účastníky navrhovatel a ti, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. Jde-li však o řízení o neplatnost manželství nebo o určení, zda tu manželství je či není, jsou účastníky pouze manželé.

„Jde o takové případy nesporných řízení, kdy zákon, vzhledem k rozmanitosti některých soukromoprávních vztahů zejména rodinných,

---

²⁴ Stavinohová J. *Občanské právo procesní Řízení nalézací*. 1. Vyd.. Brno: Iuridica Brunensia, 1996, s. 94-95

nemůže předem pomocí konkrétních znaků určit, kdo bude účastníkem řízení. Účastníci řízení jsou pak obecně ve shora citovaných ustanoveních OSŘ označeni jako navrhovatel a ti, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno. Právy a povinnostmi, o nichž má být v řízení jednáno, se rozumí jednak práva a povinnosti, která jsou nebo mají být vyjádřena ve výroku meritorního rozhodnutí, jednak práva a povinnosti, která se sice ve výroku rozhodnutí přímo neprojeví, na která má však tento výrok zásadní vliv, resp. jsou výrokem rozhodnutí dotčena. Ukáže-li se v průběhu řízení, že účastníkem je další osoba, se kterou se původně v řízení nepočítalo, soud usnesením tuto osobu za účastníka přibere. Naopak, ukáže-li se v průběhu řízení, že někdo, s kým se jako s účastníkem jednalo, jím ve skutečnosti není (o jeho právech a povinnostech se v řízení nejedná), soud usnesením jeho účast v řízení ukončí.²⁵

---

²⁵ Stavinohová J. Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2003, s. 219-220

3. Pojem vedlejšího účastenství

§ 93 OSŘ

(1) Jako vedlejší účastník může se vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku, pokud nejde o řízení o rozvod, neplatnost manželství, nebo určení, zda tu manželství je či není.

(2) Do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu, nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh.

(3) V řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností.

3.1 Pojem a smysl vedlejšího účastenství

„Vedlejším účastníkem může být jen ten, kdo má způsobilost být účastníkem řízení²⁶. (...) Vedlejší účastník může vystupovat i vedle více účastníků na jedné sporné straně. (...) Vedle jednoho vedlejšího účastníka může vystupovat i více vedlejších účastníků“²⁷

„Do sporného řízení může vstoupit třetí osoba jako tzv. vedlejší účastník (vedlejší intervent). Smyslem této intervence je umožnit subjektům, o jejichž právech se v řízení sice nerozhoduje, ale která mají

---

²⁶ Způsobilost být účastníkem je rozpracovaná ve 2. kapitole

²⁷ Schelleová I. a kol. *Civilní proces*, 1 vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 241

na výsledku řízení právní zájem, aby mohly svou aktivní účastí na tento výsledek působit.“²⁸

„Smyslem vedlejšího účastenství je pomoc řádnému účastníkovi ve sporu, založená na zájmu vedlejšího účastníka na úspěchu účastníka, kterého v řízení podporuje. Účel tohoto právního institutu proto může být logicky naplněn jen tehdy, pokud účastník, na jehož straně hodlá jiný subjekt vystupovat v řízení jako vedlejší účastník, s vedleším účastenstvím souhlasí. Svůj nesouhlas nemusí přitom odůvodňovat. Nelze si totiž logicky představit, aby byl účastník podporován v řízení někým, jehož účast v řízení si tento účastník výslovně nepřeje.“²⁹

Typickým příkladem vedlejšího účastenství je případ ručení v pojišťovnictví. Jedna osoba se zaváže v případě, že nastane nějaká událost plnit za osobu druhou; jde o případ, kdy by došlo k soudnímu sporu mezi osobou pojištěnou a nějakou třetí osobou, kdyby třetí osoba požadovala plnění po osobě pojištěné, za předpokladu, že v případě neúspěchu pojištěné osoby bude plnit pojišťovna. Pojišťovna tu má jasný zájem na výsledku sporu, protože pokud by pojišťovnou pojištěná osoba spor prohrála, vznikne pojišťovně povinnost pojistného plnění, proto má vedlejší účastník možnost se účastnit řízení s určitými procesními právy.

3.1.1 Právní zájem

Právní zájem není v OSŘ nijak blíže specifikován a to zejména z důvodu, že se tato úvaha ponechává na soudu, aby mohl danou situaci posoudit v každém konkrétním případě co nejlépe.³⁰

„Právní zájem je dán tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude dotčeno právní postavení vedlejšího účastníka. Vedlejší účastník má

---

²⁸ Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Linde, 2011, s. 148

²⁹ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 7. 2003, sp. zn. 21 CO 423/2003

³⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. I. ÚS 553/03

práva a povinnosti odvozené od práv a povinností účastníka hlavního.³¹ S tím, že tato podmínka není zdaleka tak úzká jako v předcházející větě, protože „nestačí pouhý morální ani majetkový zájem na vítězství jednoho z účastníků řízení; musí být vždy prokázán právní zájem na výsledku sporu, který má ten, jehož právní postavení bude příznivě či nepříznivě ovlivněno rozsudkem vydaným v tomto řízení.“³² Je důležité, aby v praxi nedocházelo k tomu, že budou splývat pojmy zájem a právní zájem. Obyčejný *zájem* by mohl mít každý, ale *právní zájem* znamená, že účastníkovi v případě jeho procesního neúspěchu nastanou nějaké povinnosti, nebo ho to nějak zaváže a naopak.³³ Právní zájem vedlejšího účastníka u podnikatelských subjektů může mít i podobu „zájmu podnikatelského“.³⁴

Právní zájem může vypadat například tak, že v případě že jeho hlavní účastník ve sporu prohraje, vznikne interventovi povinnost plnit za hlavního účastníka z důvodu pojistné smlouvy či ručení.

3.2 Nejdůležitější případy nepřipustnosti užití institutu vedlejšího účastenství

Jak říká § 93 OSŘ, vedlejší účastenství je institut, který je možné uplatnit ve sporném řízení kdykoli, s výjimkami věcí manželských a věcí týkajících se osobního statusu. To nám logicky vyplývá z povahy věci, protože veřejný zájem třetí osoby, například na rozvodu, je slabší než veřejný zájem na ochraně rodiny, tento zájem se mi v tomto případě jeví jako zcela irelevantní. Platí zde samozřejmě zásada legální licence, kdy se institut vedlejšího účastníka užije vždy, kdy to není zákonem zakázáno.³⁵

---

³¹ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1106

³² Stavínková J. Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2003, s. 228

³³ David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 438

³⁴ Rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn 28 co 253/94

³⁵ Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Linde, 2011, s. 149

Vedle vyloučení ve věcech manželských se vedlejší účastenství nesmí, od účinnosti zákona č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství, použít ve věcech registrovaného partnerství. Zákon sice přímo nezakazuje užití tohoto institutu, ale lze dovodit, že pokud se nesmí užít ve věcech manželských, tak v tomto případě také ne.³⁶

Je těžké definovat, kdy je tento institut vyloučený, protože v zákoně je vedlejší účastník vymezen pozitivně, takže je velice těžké vystihnout všechny případy, kdy je vedlejší účastenství vyloučené.

Nejdůležitějším případem nepřipustnosti je případ, kdy s vedlejším účastenstvím nesouhlasí hlavní účastník, jak je popsáno v předchozí kapitole. Toto je asi nejběžnější případ nepřipustění vedlejšího účastenství. „Připustností vedlejšího účastenství se soud zabývá teprve tehdy, když účastník namítne nepřipustnost takového vstupu.“³⁷

Ve věcech určení otcovství se tento institut užije jen výjimečně, prakticky se dá využít pouze v případě, kdy žalobu o určení otcovství podá nezletilé dítě, tehdy matka vstupuje jako vedlejší účastník, protože má právní zájem na výsledku.³⁸

„Vedlejší účastenství je v řízeních o prohlášení vykonatelnosti vyloučeno ze stejných důvodů jako v řízení o výkon rozhodnutí.“³⁹ Obdobně by se tedy dalo konstatovat, že je vedlejší účastenství vyloučeno při exekučních řízeních. Vedlejší účastník nemůže být soudním výkonem rozhodnutí postizen, takže nemůže sám v řízení navrhnout provedení soudního výkonu rozhodnutí ani proti němu vystupovat.

Ve věcech obchodního rejstříku není vedlejší účastenství přípustné. Můžeme to dovodit z dikce § 93 odst. 1 OSŘ, kde se uvádí, že vedlejší účastník může vystupovat jen na straně žalobce nebo žalovaného, takže

---

³⁶ Srov. David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 436-437

³⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 14. 11. 1979, sp. zc. Cpj 41/79

³⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 14. 11. 1979, sp. zc. Cpj 41/79

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/1999

logicky nemůže vystupovat ve věcech výkonu rozhodnutí ani ve věcech obchodního rejstříku. Ve věcech výkonu rozhodnutí se strany nazývají „povinný“ a „oprávněný“, ve věcech zápisu do obchodního rejstříku máme pouze jednu stranu „navrhovatele“. Smyslem vedlejšího účastenství je pomoc svému hlavnímu účastníkovi ve sporu, ovšem ve věcech zápisu do obchodního rejstříku zde nemáme žádný spor, v tomto řízení žádný spor neběží, jde víceméně o řízení registrační. Pokud by někdo chtěl změnit zápis v obchodním rejstříku, může tak udělat přímo svým podáním, čímž se z něho stane účastník řízení.⁴⁰ Z judikatury vyplývá, že vedlejší účastenství nelze stejně tak užít v řízeních o neplatnosti usnesení valné hromady.⁴¹

---

⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 2. 2003, sp. zn. 7 Cmo 152/2002

⁴¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 3. 2009, sp. zn. 7 cmo 428/2008

4 Srovnání hlavního a vedlejšího účastníka

4.1 Úvod do srovnání

Vedlejší účastník se od hlavního účastníka liší hlavně ve svých procesních právech. Má podobná práva jako hlavní účastník, ovšem v některých věcech jsou omezená. Tato omezení sledují smysl působení vedlejšího účastníka ve sporu. Pouze hlavní účastník má plná procesní práva.

Již první definice účastníků v § 90 OSŘ mi říká, že stranami ve sporu jsou žalobce a žalovaný (obligatorní strany sporu, bez nich nelze vézt řízení), ovšem vedlejší účastník nemá vlastní stranu, stává se pouze jakýmsi fakultativním subjektem řízení.

Na úvod ke srovnání těchto dvou institutů se dá konstatovat, že vedlejší účastník má ve sporu slabší postavení než hlavní účastník.

Jeden účastník nemůže vystupovat v jednom sporu zároveň jako hlavní účastník i jako vedlejší účastník i kdyby se tak v návrhu navrhovatel sám označil.⁴² Z tohoto pravidla existuje výjimka popsaná v kapitole 5.5.

4.2 Hlavní intervence

Název vedlejší účastník bývá nahrazován pojmem vedlejší intervence. „Od vedlejší intervence je nutno odlišovat procesní institut, který umožňuje, aby třetí osoba podala žalobu proti oběma sporným stranám, jestliže touto žalobou uplatňuje své vlastní právo k předmětu

---

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 25 Cdo 356/2005

řízení. Na jedné straně sporu pak stojí hlavní intervent jako žalobce a na druhé straně účastníci původního řízení jako žalovaní.⁴³

Tento institut je tedy podobný tím, že zde do řízení vstupuje další subjekt, který má právní zájem na výsledku sporu. Ovšem zde tento nový subjekt sleduje výhradně svůj zájem, podává svou vlastní žalobu a v řízení je vlastní stranou, která je nezávislá na původních stranách. Jeho právní zájem je samostatný a zcela opačný, než právní zájem původních stran.

4.3 Procesní úkony vedlejšího účastníka

„V řízení jedná samostatně svým jménem a je oprávněn činit všechny procesní úkony. Nemůže však disponovat řízením nebo jeho předmětem, tzn. že, procesněprávní účinky nemají jeho úkony spočívající ve zpětvzetí žaloby, změně žaloby, uzavření smíru, uznání nároku, zpětvzetí odvolání nebo dovolání účastníka řízení. Soud nemůže vedlejšímu účastníku rozhodnutím ve věci samé přiznat práva, či uložit povinnosti.“⁴⁴ Dalším rozdílem je možnost podání opravných prostředků rozpracovaná v 7. kapitole.

Vedlejší účastník nemůže disponovat s předmětem řízení, protože on sám není návrhatelem a o jeho právech a povinnostech se zde rozhoduje pouze nepřímo. I když se zde rozhoduje o jeho právech a povinnostech skrze hlavního účastníka, tak vedlejší účastník jedná sám za sebe a proto se mu doručuje rozsudek.⁴⁵ Obdobně jako při doručení rozsudku je to při změně návrhu, pokud soud vyhoví změně návrhu a (pokud není změna v rozporu s § 95 OSŘ), tak je soud povinen o této změně vyrozumět všechny účastníky řízení. Z výše uvedeného vyplývá, že pokud nemá vedlejší účastník právo disponovat s předmětem řízení, tím spíše nemá právo podat žalobu a tím zahájit řízení.

---

⁴³ Stavinohová J. Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2003, s. 229

⁴⁴ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1106

⁴⁵ Stavinohová J. Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2003, s. 229

Pokud by byly procesní úkony v rozporu s cíli hlavního účastníka, tak ten může učinit kroky, které povedou k tomu, že budou procesní úkony vedlejšího účastníka neúčinné. Hlavní účastník může buď vyslovit nesouhlas s těmito úkony, nebo může vedlejšího účastníka přímo vyloučit. Takto může hlavní účastník například vyslovit dodatečný nesouhlas s podáním odvolání.⁴⁶

4.3.1 Podání

„Podáním se rozumí každý úkon adresovaný soudu, který účastník činí v době, kdy není v přímém styku se soudem v rámci jednání, přípravného jednání nebo jiného soudního kroku. Za podání je třeba považovat každý projev vůle účastníka určený (adresovaný soudu), ledaže by bylo nepochybné, že nesměřuje k uplatnění práva, ke splnění povinností nebo jiným procesněprávním následkům, které s nimi spojují právní předpisy. Podání je nejobvykleji prováděný procesní úkon, s nímž se účastníci obracejí na soud. Podáním ve věci samé jsou zejména žaloba, jiný návrh na zahájení řízení, odvolání, dovolání, žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost. Dalšími podáními ve věci samé účastníci uplatňují obranu proti žalobě (návrhu na zahájení řízení), námitku podjatosti soudců a přísedících, neúčinnost doručení a jiné procesní návrhy.“⁴⁷

Co se týče podání, tak to je možné činit písemně, ústně do protokolu. Písemná podání mohou mít podobu elektronickou, písemnou, telefaxovou či telegrafickou.⁴⁸

Vedlejší účastník je při podávání soudu omezen tím, že některé druhy podání jsou pro něho za některých okolností nepřipustné. Sám nemůže zahájit řízení podáním žaloby, to může pouze hlavní účastník,

---

⁴⁶ David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 442

⁴⁷ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 267-268

⁴⁸ Winterová A. o kol. *Občanský soudní řád a předpisy související*. 8 vyd. Praha: Linde Praha a.s., 1999, s. 54

protože v této ještě době neexistuje spor, takže nemůže existovat ani vedlejší účastník. Vedlejší účastník může podat odvolání a to pouze v případě, že s tím jeho hlavní účastník souhlasí. Všechny ostatní podání, které vedlejší účastník může provést, ovšem tyto podání nesmí svým obsahem směřovat proti jeho hlavnímu účastníkovi ani ho nějak více poškozovat.

4.3.2 Označení důkazů

§ 120 OSŘ Účastníci jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede.

Nesplnění této povinnosti vede ve sporném řízení k neunesení důkazního břemene a účastník tím riskuje, že nebude ve sporu úspěšným. Povinnost označovat důkazy má účastník i v řízení nesporném. Povinnost označovat důkazy má ten, kdo chce prokázat nějaké své tvrzení a být úspěšným ve sporu. Z toho se dá dovodit, že povinnost označit důkazy má i vedlejší účastník, protože jeho cílem je pomoc hlavnímu účastníkovi ve sporu a spor vyhrát.

Označení důkazů souvisí s koncentrací řízení. „Podstatou koncentrace je ustavení skutkového a důkazního „stopstavu“ k určitému okamžiku řízení, po němž již účastníci nemohou, s výjimkou zákonných výjimek (§ 118b odst. 1 OSŘ), do řízení vnášet další skutková fakta a důkazy. K nastolení koncentrace v současnosti u civilních sporů dochází v souvislosti se skončením prvního nebo přípravného jednání.“⁴⁹ Institut koncentrace se opět plně vztahuje i na vedlejšího účastníka, protože zde opět platí rovnost všech účastníků, některá ustanovení jsou obecná a zavazují všechny účastníky bez rozdílu.

---

⁴⁹ Svoboda K. *K soudcovským debatám nad podstatou koncentrace*. Právní rozhledy 10/2011, s. 360

4.3.3 Žaloba podaná vedlejším účastníkem

Vedlejší účastník nemá možnost sám podat běžnou žalobu, za určitých okolností má ale možnost podat žalobu na obnovu řízení a žalobu pro zmatečnost. Více je rozvedeno níže v 7. Kapitole.

§ 231 odst. 1 OSŘ – přípustnost podání žaloby na obnovu řízení vedlejším účastníkem a pro zmatečnost: Žalobu může podat z důvodů uvedených v § 228 a § 229 OSŘ též vedlejší účastník, jestliže vstoupil do původního řízení. Žaloba je však nepřipustná, jestliže s ní jím podporovaný účastník nesouhlasí.

„Vedlejší účastník může podat svým jménem žalobu na obnovu řízení a žalobu pro zmatečnost ze stejných důvodů a za stejných podmínek jako účastník. Předpokladem je, že jako vedlejší účastník vstoupil do původního řízení a že se účastnil původního řízení již v době vyhlášení (vydání) napadeného rozhodnutí.“⁵⁰

4.3.4 Procesní podmínky a její zkoumání

Procesní podmínky a procesní způsobilost se zkoumají po celou dobu řízení. Před zahájením řízení soud zkoumá, jestli je osoba účastníkem řízení a odstraňují se vady řízení dle § 43 OSŘ. U právnických osob se musí zkoumat po celou dobu řízení, jestli jde stále o právnickou osobu. Některé procesní vady (např. vady při podání) se dají odstranit, ale vady jako nedostatek způsobilosti být účastníkem je vadou neodstranitelnou a řízení se musí zastavit.⁵¹

„Podle § 103 OSŘ je soud povinen kdykoliv za řízení, tedy už i v jeho začátku přihlížet k tomu, zda jsou splněny procesní podmínky. Proto nemůže být nesprávné, začneme-li rozbor jednotlivých procesních

⁵⁰ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1829

⁵¹ Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5, s. 23

podmínek zahájením řízení.“⁵² Právě protože jde v předchozí větě o citaci z velmi starého článku, je zde názorně vidět, že základní zásady procesního práva jsou neměnné.

U vad podání se většinou jedná o odstranitelné vady. Pokud by bylo podání vadné (v rozporu s § 43 OSŘ a § 79 OSŘ), tak předseda senátu určí podávajícími lhůtu⁵³, aby podání opravil. Pokud budou vady odstraněny, podání se stane bezvadným a pokud nebude dalších překážek, může řízení pokračovat. Pokud by účastník ve lhůtě neodstranil vady podání, předseda senátu řízení zastaví.⁵⁴

4.3.5 Námitka promlčení podaná vedlejším účastníkem

Vedlejší účastník nesmí provádět procesní úkony spočívající v dispozici s řízením a naopak může provádět všechny ostatní úkony, pokud není stanoveno jinak. Judikaturou je dovozeno, že vedlejší účastník má právo podat námitku promlčení za předpokladu, že to bude ve prospěch účastníka, kterého ve sporu podporuje. Není důležité, jestli tyto námitky, které mají za cíl procesní obranu, mají oporu v hmotném nebo procesním právu, důležité je, že musí být vedlejším účastníkem vzneseny na podporu svého hlavního účastníka.⁵⁵

4.3.6 Účast na jednání

Smyslem řízení za přítomnosti účastníků, vedlejších účastníků, jejich zástupců a dalších osob, je vydat rozhodnutí ve věci. K tomu je třeba, aby účastníci řízení spolupracovali se soudem a dostavovali se na jednání. Účastníci mají procesní práva a povinnosti. Jednou z povinností

---

⁵² Štajgl F. Procesní podmínky a jejich zjišťování. Acta Universitatis Carolinae-Iuridica, 1966, č. 1-2, s. 4

⁵³ Zároveň předseda senátu provede poučení o následcích neodstranění vad

⁵⁴ Srov. Štajgl F. Procesní podmínky a jejich zjišťování. Acta Universitatis Carolinae-Iuridica, 1966, č. 1-2, s. 5

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2008, sp. zn. 25 Cdo 539/2008

je účastnit se jednání. K tomu, aby se účastník dozvěděl o jednání, slouží soudu institut „předvolání“. Některá řízení lze rozhodnout i bez účasti účastníků, pokud se omluví, nebo pokud se nedostaví.⁵⁶

4.4 Poučovací povinnost soudu

„Poučovací povinnost soudu obsahuje poučení účastníků o jejich procesních právech a povinnostech (tj. zejména o procesních úkonech, které mohou vykonávat, jejich důsledcích a o procesním postupu)⁵⁷. Při poučování soud vychází z okolností případu a úrovně účastníků a dbá, aby nebyla porušena nestrannost v občanském soudním řízení.

Soud není povinen sám pomáhat účastníkům při uplatnění jejich práv, ale je povinen jim právní pomoc za podmínek stanovených zákonem zajistit.“⁵⁸

Soud musí při svém poučování vycházet ze zásady rovnosti účastníků, takže je zavázán přistupovat při poučování stejně u vedlejšího tak hlavního účastníka. Žádná ze stran nesmí být diskriminována a to přímo i nepřímo. Diskriminace by se v tomto případě dala například shledávat i v tom, že by soud záměrně nepoučoval vedlejšího účastníka o jeho procesních právech, takže by tak zhoršil jeho postavení.⁵⁹

4.5 Společenství účastníků

Na straně žalobce i na straně žalovaného v občanském soudním řízení může vystupovat více osob, tyto osoby mohou tvořit společenství účastníků. Společenství se užije v případě, kdy žalobu podává více osob,

---

⁵⁶ Drápal L. Příprava jednání a projednání věci samé ve sporném řízení před soudem prvního stupně po novele občanského soudního řádu. *Právní Rozhledy*, 2002, č. 5, s. 18

⁵⁷ Soud v řízení sporném zásadně nepoučuje o hmotném právu

⁵⁸ Winterová A. o kol. *Občanský soudní řád a předpisy související*. 8 vyd. Praha: Linde Praha a.s., 1999, s. 17

⁵⁹ Srov. Mazák J. *Základy občianskeho procesného práva*. 1. Vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2002, s. 25

nebo naopak žaloba směřuje vůči více osobám, tímto se společenství účastníků odlišuje od hlavní a vedlejší intervence. Tím ale není vyloučeno, že bude ve sporu více vedlejších účastníků, kteří mohou také tvořit společenství. Rozlišujeme společenství samostatné a nerozlučné.⁶⁰

Hlavním rozdílem společenství a vedlejšího účastenství je v tom, že vedlejší účastník je ve sporu třetí stranou a stojí vedle svého hlavního účastníka. Oproti tomu společenství účastníků tvoří jednu stranu ve sporu a jednají jako jedna osoba. Vedlejší účastník může ve sporu podporovat i společenství účastníků.⁶¹

Mezi účastníky společenství existuje určitý vztah. Tento vztah lze vysledovat ve vztahu k předmětu řízení. Dle vztahu k řízení můžeme rozlišit výše zmíněné samostatné a nerozlučné společenství. U samostatného společenství je každý z účastníků vzhledem ke druhé straně samostatný.⁶²

4.5.1 Samostatné společenství

Samostatné společenství máme upravené v § 91 odst. 1 OSŘ.

„O samostatné společenství jde tehdy, má-li každý společník své právo nebo svoji povinnost, která je nezávislá na osudu práv nebo povinností ostatních společníků, s nimiž stojí na stejné straně sporu. Odtud pramení, že každý účastník v řízení jedná (v rovině procesní i hmotněprávní) sám za sebe a že jeho úkony nemají na práva a povinnosti ostatních společníků jakýkoliv vliv.

(...)

---

⁶⁰ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 589-590

⁶¹ Nesrovnal V. Postavenie vedlejšího účastníka v civilnom procese s osobitým důrazem na možnost podání odvolání. *Socialistické sudnictvo*, 1979, č. 11, s. 20

⁶² Ficová S. *Občianske súdne konenie*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 115

Samostatnost jednotlivých společníků se projevuje též v tom, že společník může vstoupit do řízení vůči jinému společníku jako vedlejší účastník, jsou-li splněny předpoklady uvedené v § 93 OSŘ, nebo že může být ve věci ostatních společníků vyslechnut jako svědek.

Důvod samostatného společenství spočívá výlučně v hospodárnosti řízení, jinak by spory jednotlivých společníků mohly být projednány a rozhodnuty samostatně.⁶³

„Práva a povinnosti každého spoločníka je potrebné posudzovať a rozhodovať o nich nezávisle od práv a povinností ostatných spoločníkov. V tomto prípade je tolko hmotnoprávných vzťahov, koľko je spoločníkov. Vzájomná samostatnosť spoločníkov sa prejavuje v tom, že každý v nich môže uplatniť voči druhej strane námietky, ktoré uzná za vhodné, pričom procesné úkony jedného spoločníka alebo jeho nečinnosť nie sú ostatným na prospěch ani na ujmu.“⁶⁴

4.5.2 Nerozlučné společenství

„Nerozlučné společenství se vždy odvíjí od hmotného práva. O nerozlučné společenství jde všude tam, kde účastníci mají taková společná práva nebo povinnosti, že se rozhodnutí o věci samé musí vztahovat na všechny účastníky, kteří vystupují na jedné straně sporu. Uvedené platí bez ohledu na to, zda projednání věci se všemi společníky je hospodárné; vyloučení věci vůči některému z nerozlučných společníků k samostatnému řízení podle § 112 odst. 2 OSŘ je nepřípustné.

Pro posouzení, zda se jedná o samostatné nebo nerozlučné společenství, je rozhodná povaha předmětu řízení vyplývající z hmotného práva; tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby předmět řízení byl

---

⁶³ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, sr. 590

⁶⁴ Ficová S. *Občianske súdne konenie*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 115

projednán a rozhodnut samostatně vůči každému společníkovi, jde o nerozlučné společenství.

Z povahy nerozlučného společenství vyplývá, že úkony jednoho ze společníků prospívají ostatním a současně všechny společníky zavazují. Z nečinnosti nerozlučných společníků vyplývají následky jen tehdy, nevykonali-li nikdo z nich potřebný úkon.

V nerozlučném společenství je důležité rozlišit, které z úkonů smí učinit každý z nich sám a které musí vykonat společně. V tomto směru platí, že každý ze společníků smí vykonat to, co je – uvažováno z pohledu zájmu všech nerozlučných společníků na výsledku řízení – na prospěch jejich právu nebo společné povinnosti, a že u ostatních úkonů se uplatňuje zásada jednomyslnosti.⁶⁵

Z § 91 odst. 2 OSŘ je patrné, že rozsudek je závazný pro všechny účastníky na jedné straně, pak i právní úkony jednoho z účastníků zavazují všechny účastníky ve společenství. Právě jazykový význam této spojky „i“ je velice důležitý pro celé toto souvětí, právě zde zákonodárce zakotvil závaznost právních kroků jednoho z účastníků pro ostatní.

Ke zpětvzetí a dalším krokům, kde by došlo k dispozici s předmětem řízení, je jasné, že bude třeba souhlasu všech účastníků společenství. Pokud by ovšem šlo o ostatní právní kroky, tak k těm se souhlas ostatních účastníků nevyžaduje. Ovšem jak již bylo řečeno výše, budou tyto kroky zavazovat všechny účastníky jedné strany.

4.6 Právní moc rozhodnutí

Rozdíl v právní moci je rozpracován v 6 kapitole.

---

⁶⁵ Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, sr. 591

4.6 Náklady řízení

Vedlejší účastník má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů stejně jako hlavní účastník. Pokračování v 6. Kapitole.

„Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 243b odst. 5 OSŘ, § 224 odst. 1 OSŘ a § 146 odst. 3 OSŘ, když dovolání žalobkyně bylo odmítnuto a žalované i vedlejší účastníci vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů.“⁶⁶ § 146 OSŘ mi říká, že při odmítnutí návrhu je žalobce povinen zaplatit všem účastníkům náklady řízení. Vedlejší účastnice zde stála na straně žalovaného, který měl v řízení plný úspěch, a protože byly tyto osoby v řízení zastoupeny advokátem, mají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů.

4.7 Předvolání

Předvolání je institut, který se užije pro to, aby se účastníci vyzooměli o budoucím jednání. Předvolání se doručuje všem účastníkům řízení, jejich zástupcům a zmocněncům. Předvolání se musí doručit s předstihem tak, aby se tyto osoby stačili na řízení dostatečně připravit. Lhůta je zpravidla 10 dnů, ale soud musí při jejím určování dbát na to, aby s ohledem na projednávanou věc měli účastníci dostatek času, takže může být zkrácena i prodloužena.⁶⁷

4.8 Doručování

Písemné rozhodnutí se doručuje účastníkům, vedlejším účastníkům a dalším osobám do vlastních rukou. Doručení má hlavní smysl pro běh odvolacích lhůt, proto je třeba zajistit, aby bylo doručeno opravdu těm osobám, kterým rozhodnutí směřuje. Pokud by se doručilo jiným osobám,

---

⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 1011, sp. zn. 29 Cdo 1279/2009

⁶⁷ Drápal L. Příprava jednání a projednání věci samé ve sporném řízení před soudem prvního stupně po novele občanského soudního řádu. Právní Rozhledy, 2002, č. 5, s. 16

tak se má zato, že rozhodnutí nebylo doručeno. V určitých případech lze
úžit institutu náhradního doručení fikcí a to i u vedlejšího účastenství.⁶⁸

---

⁶⁸ Drápal L. Odvolání po novele občanského soudního řádů. Právní rozhledy, 2001, č. 1

5. Vstup vedlejšího účastníka do řízení

Přistoupení účastníka do řízení obecně, slouží k tomu, aby se odstranily překážky nedostatku legitimace. Oproti tomu přistoupení vedlejšího účastníka, jak bylo napsáno výše, slouží k tomu, aby nově přistoupený vedlejší účastník pomohl hlavnímu účastníkovi ve sporu, protože má právní zájem na výsledku sporu.

Vedlejší účastník „do řízení vstoupí buď z vlastní iniciativy a účastníkem se stává v okamžiku, kdy soudu dojde jeho projev vůle, že vstupuje do řízení (může se tak stát i ústně do protokolu), nebo z podnětu účastníka řízení (i tehdy se vedlejší účastník stává účastníkem řízení až v okamžiku, kdy jeho souhlasný projev vůle dojde soudu poté, co byl vyzván, aby oznámil, zda vstupuje do řízení, či nikoliv). Soud rozhoduje o přípustnosti vstupu vedlejšího účastníka do řízení jen za předpokladu, že by některý z účastníků vznesl námitku nepřipustnosti vstupu vedlejšího účastníka do řízení. Podmínkou vstupu do řízení je právní zájem vedlejšího účastníka na výsledku řízení (sporu), který musí prokázat.“⁶⁹ Právní zájem je detailně rozpracován v kapitole 3.1.1.

Pokud by vedlejší účastník vstoupil do řízení po rozhodnutí soudu prvního stupně, bude o jeho přistoupení rozhodovat odvolací soud.⁷⁰

Pokud by došlo k tomu, že by vedlejší účastník vstoupil do řízení až ve druhém stupni a soud by jeho vstup do řízení zamítl, mohlo by se zdát, že v této části sporu jde o prvostupňové rozhodnutí, proti rozhodnutí o nepřistoupení vedlejšího účastníka ovšem zákon přiznává právo podat odvolání. Odvolání je ovšem řádným opravným prostředkem, kterým lze napadnout rozhodnutí soudu prvního stupně, v tomto případě zde ale máme meritorní rozhodnutí soudu druhého stupně, proto odvolání není přípustné.⁷¹

---

⁶⁹ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1106

⁷⁰ Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. NS 22 Cdo 2078/2001

⁷¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2013, sp. zn. 26 Cdo 8/2003

5.1 Vliv přistoupení nového účastníka na koncentraci řízení

Pokud dojde k tomu, že v průběhu řízení přistoupí další účastníci, musí se řízení znovu zkoncentrovat. Zpravidla se tak děje na konci jednání, ve kterém tito noví účastníci do řízení vstoupili. Děje se tak z důvodu, aby tito účastníci měli možnost označit a navrhnout své důkazy a tím jim bylo splněno jejich procesní právo působit na výsledek sporu. Řízení se koncentruje zpravidla na prvním jednání, takže pokud by účastníci vstoupili do řízení později, o tuto možnost by přišli. Po přistoupení účastníků do řízení je třeba tyto účastníky poučit o jejich procesních právech a koncentraci řízení dle § 118b OSŘ. Pokud by došlo k tomu, že účastníci nebudou poučeni o vzniklé koncentraci, tak budou moci navrhnout důkazy až do vynesení rozhodnutí. Prolomení koncentrace se v tomto případě nevztahuje na změnu v osobě účastníka při universální sukcesi, kde musí nový účastník přijmout stav, jaký byl v předchozím řízení.⁷²

5.2 Vstup do řízení z iniciativy vedlejšího účastníka

Do řízení může vstoupit vedlejší účastník z vlastní iniciativy a to tak, že podá žádost o přistoupení do řízení. Pokud žádný z účastníků nevznesl námitku, má se za to, že se stává účastníkem řízení. Vedlejší účastenství v řízení nelze založit proti vůli účastníka, kterého má vedlejší účastník podporovat.⁷³ Pokud by účastník vstoupil do řízení na straně žalobce, může tak učinit již s podáním žaloby, poté se stává účastníkem dnem, kdy bude doručeno soudu. Návrh na vstup do řízení provede účastník podáním ve smyslu § 42 odst. 1 OSŘ.⁷⁴ Podání, ve kterém se

---

⁷² Hamuláková K. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 110-111

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 806/2002

⁷⁴ David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 437

vedlejší účastník domáhá vstupu do řízení, musí být náležitě odůvodněné, aby bylo zřejmé, z jakého titulu se chystá vstoupit do řízení.⁷⁵

„Podle ustanovení § 93 OSŘ, se jako vedlejší účastník může vedle navrhovatele nebo odpůrce zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku, pokud nejde o řízení o rozvod, neplatnost manželství, nebo určení, zda tu manželství je či není (odstavec 1). Do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu, nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh (odstavec 2). V řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností (odstavec 3).“⁷⁶

Soud u vedlejšího účastníka, který vstoupil do řízení z vlastního podnětu, nezkoumá jeho právní zájem na výsledku řízení, jestliže návrh, aby bylo o jeho přistoupení rozhodnuto, nebyl uplatněn. Pro vstup vedlejšího účastníka do řízení je třeba, aby byla tato osoba buď vyzvána jedním z účastníků, nebo aby sám budoucí vedlejší účastník požádal o vstup do řízení. Není možné přijmout vedlejšího účastníka ex offu.

Osoba se stává vedleším účastníkem již ve chvíli, kdy podání dojde soudu, nikoliv až po právní moci rozhodnutí o nepřípustnosti vedlejšího účastenství. „Skutečnost, že ten, kdo z vlastního podnětu vstoupil do sporného řízení jako vedlejší účastník na straně některého z jeho účastníků, se stává účastníkem řízení bez dalšího, nezbavuje soud povinnosti v případě, že některý z dosavadních účastníků navrhne, aby o přípustnosti vedlejšího účastenství bylo rozhodnuto, takové rozhodnutí vydat (srov. § 93 odst. 2 větu druhou OSŘ). Toto rozhodnutí pak – jak vysvětleno výše - není (nemůže být) nesprávným postupem soudu „v průběhu řízení“. Tento závěr s sebou nese konečné posouzení dovolání

---

⁷⁵ Nesrovnal V. Postavenie vedlejšího účastníka v civilnom procese s osobitým dôrazem na možnosť podání odvolání. Socialistické sudnictvo, 1979, č. 11, s. 18

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 Odo 260/2005

proti uvedenému výroku jako nepřijatelného.“⁷⁷ Pokud se bude v řízení rozhodovat o přistoupení vedlejšího účastníka, není možné v řízení pokračovat, dokud nebude vydáno pravomocné rozhodnutí v této věci.

5.2.1 Vstup do řízení ve věcech určení otcovství

„Vedlejším účastníkem řízení o určení otcovství se stává matka tehdy, jakmile dojde soudu její oznámení o tom, že vstupuje do řízení, a ke kterému účastníku se připojuje. Toto oznámení lze učinit písemně nebo ústně do protokolu a musí z něho být jasný úmysl ke vstupu do řízení. Někdy se soudy spokojují neurčitými vyjádřeními matek, že hodlají vstoupit do řízení nebo že vstoupí do řízení, aniž by se postaraly o upřesnění takových prohlášení.“⁷⁸

Matka má zde nepochybný právní zájem na výsledku sporu, protože pokud bude zjištěn otec nezletilého, bude matka moci žádat o výživné na dítě a tím bude moci dítěti zabezpečit lepší životní podmínky.

5.2.2 Vstup do řízení ve věcech odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu

Námitku zproštění odpovědnosti za škodu způsobenou při pracovním úrazu může dát jak žalovaný, tak vedlejší účastník stojící na straně žalovaného, který by byl v případě úspěchu žalobce povinen plnit za žalovaného. Tato námitka nepředstavuje dispozici s řízením, ale pouze procesní obranu, která má za cíl úplně se vyvinout z odpovědnosti za pracovní úraz.⁷⁹

---

⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 806/2002

⁷⁸ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 1979, sp. zn. Cpj 41/1979

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 7. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2313/2004

5.3 Vstup do řízení v dovolacím řízení

Vedlejší účastník může vstoupit do řízení též v průběhu dovolacího řízení, jeho vstup do řízení nemá žádný vliv na právní moc rozhodnutí odvolacího soudu, vedlejší účastenství ve smyslu § 93 OSŘ není v dovolacím řízení vyloučeno.⁸⁰ Vedlejší účastník sám ale není oprávněn dovolání podat.

5.4 Vstup do řízení z podnětu účastníka řízení

Do řízení může vstoupit vedlejší účastník také na výzvu některého z účastníků. Tato výzva se nazývá „výzva ke vstupu do řízení“ a je převzata z rakouského zákonodárství⁸¹, kde se nazývala „opovědění rozepře“.⁸² Hlavní účastník prostřednictvím soudu vyrozuměl vedlejšího účastníka, vedlejší účastník poté vstoupil tak, že podáním oznámil soudu, že vstupuje do řízení. Účelem tohoto institutu je uvědomit osobu, která by v případě, že by soudní řízení proběhlo pro daného hlavního účastníka nepříznivě (vedlejší účastník), musela plnit za onoho hlavního účastníka z důvodu jiné právní povinnosti, než ta, která je předmětem sporu. Dnešní úprava se sice nazývá jinak, ale je založena na stejném principu. Cílem tedy je, aby měl hlavní účastník možnost uvědomit „budoucího vedlejšího účastníka“ o tom, že bude probíhat spor, aby mohl svým jednáním pomoci ve sporu a mohl tak působit na jeho výsledek. Osoba nemusí na výzvu reagovat, ovšem tím se vystavuje riziku, že nebude moci ovlivnit výsledek sporu a hlavní účastník prohraje.⁸³

Není ale možné, aby vedlejší účastník na jedné straně sporu, sám navrhl přistoupení dalšího vedlejšího účastníka do sporu. Právo navrhopvat vedlejší účastníky má pouze hlavní účastník. Vedlejší účastník má stejná práva jako hlavní účastník, ale nemá možnost dispozice s řízením.

---

⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 1999, sp. zn. 2 Cdon 1843/97

⁸¹ § 21 c. ř. s. z roku 1985

⁸² Schelleová I. a kol. *Civilní proces*, 1 vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 241

⁸³ David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 439

Nejvyšší soud konstatoval, že přistoupení dalšího účastníka je dispozice s řízením, protože jde o zásadní změnu v řízení. Účastníky řízení určuje žalobce ve svém návrhu, navíc právo disponovat s předmětem řízení v řízení sporném má opět pouze žalobce skrze svůj návrh.⁸⁴

Zajímavým na tomto je, že institut původního vedlejšího účastenství v pojetí Rakousko-Uherského zákonodárství přešel ve skoro nezměněné formě do dnešní úpravy. Dnes se tento institut využívá například v případě, že máme více osob na straně dlužníka, pokud by věřitel žaloval pouze jednoho ze solidárních dlužníků a dluh by převyšoval spoluvlastnický podíl tohoto věřitele, tak má tento dlužník povinnost vyrozumět ostatní spoludlužníky. Pokud by takto neučinil, ostatní osoby by neměli možnost se bránit ve sporu, což by mělo za následek, že by mohli posléze vznést nárok na náhradu škody vůči tomuto nedbalému spoludlužníkovi, protože ten jim svým opomenutím znemožnil vznášet námitky.⁸⁵

5.5 Vstup státu do řízení jako vedlejší účastník i jako účastník

Stát může vstoupit do řízení i jako vedlejší účastník. Důležitým aspektem je zde opět pouze právní zájem na výsledku sporu. Může nastat situace, že budeme mít ve sporu jako vedlejšího účastníka stát a hlavním účastníkem bude také stát. Toto je možné pouze za předpokladu, že oba účastníci budou na jedné straně sporu a stát bude zastoupen různými organizačními složkami. Ovšem není možné, aby stát na jedné straně v civilním soudním řízení stál na straně vedlejšího účastníka proti subjektu na druhé straně sporu, kterým bude také stát.⁸⁶

---

⁸⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3412/2008

⁸⁵ David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 439

⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2829/2008

6. Závaznost rozsudku pro vedlejšího účastníka

Výrokem z rozsudku nelze vedlejšímu účastníkovi přímo určit nějaká práva či povinnosti.⁸⁷

Vedlejší účastník je vázán rozsudkem pouze nepřímo. Povinnost plnit bude přisouzena hlavnímu účastníkovi, protože rozhodnutí ve sporu bude směřovat také jen vůči němu. Povinnost plnit pro vedlejšího účastníka vyplývá z jiného vztahu, který nebyl předmětem řízení. Vedlejší účastník zde sice bude v pozici dlužníka (pokud by došlo, že by jeho strana prohrála), ale nebude v pozici dlužníka vůči vítězi sporu, bude v pozici dlužníka vůči osobě, které se zavázal plnit v případě, že nastane určitá událost, takže se tento rozsudek nemůže stát exekučním titulem vůči vedlejšímu účastníkovi. Vedlejší účastník zde bude mít jakousi sekundární právní povinnost vůči vítězi sporu.⁸⁸

Stejně jako vedlejší účastník nemá právo disponovat s řízením, tak soud nemá právo vedlejšímu účastníkovi přiznávat žádná práva a povinnosti. Výjimka je pouze výrok o nákladech řízení, plus má soud možnost ukládat pořádkové pokuty a to vůči všem účastníkům řízení.

6.1 Právní moc rozhodnutí

„Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, výslovně neřeší otázku, zda se účinky pravomocného rozhodnutí vztahují i na vedlejší účastníky. Drápal se v praktickém komentáři k tomuto zákonu bez bližšího odůvodnění vyjadřuje k této otázce záporně. Naproti tomu Zoulík se v učebnici civilního procesu přiklání k názoru, že pravomocný rozsudek je závazný i pro vedlejší účastníky, neboť v řízení mohli uplatňovat svá stanoviska, což soud v rozhodnutí bral v úvahu. Uvedený spor není nový. Již za platnosti zákona č. 113/1895 ř. z., vyvolávala tato otázka rozdílného

---

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 26 Cdo 1986/99

⁸⁸ Dvořák B. *Právní moc civilních rozhodnutí*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 147-148

řešení v závislosti na tom, zda se jednalo o případ „pravidelné“ či „výjimečné“ vedlejší intervence.“⁸⁹

Můžeme konstatovat, že žalobce bude vázán právní mocí i pro případ, že bude ve sporu neúspěšný. Vedlejší účastník má ve sporu stejné postavení jako účastník, proto má pro něho právní moc stejnou závaznost jako pro hlavního účastníka. Je ovšem do určité míry na žalobci jak určí okruh osob, které budou rozsudkem vázány.

6.2 Účinek nezměnitelnosti rozhodnutí

Jakmile rozhodnutí soudu nabyde právní moci, je nezměnitelné a nelze se proti němu již odvolat řádnými opravnými prostředky. Nezměnitelnost rozhodnutí je velice důležitou zásadou civilních i jiných řízení a to hlavně z důvodu právní jistoty. Rozsudek se stane nezměnitelným jak pro hlavního účastníka, tak pro vedlejšího účastníka. Práva a povinnosti, které z rozsudku pro účastníky plynou, zavazují všechny účastníky nerozdílně.

6.2.1 Litispence

Jde o zásadu „ne bis in idem“, která souvisí s kapitolou 6.2. Litispence je překážka, která brání tomu, aby se o jedné věci rozhodovalo vícekrát, nebo aby ve stejné věci probíhalo více řízení, jak u stejného soudu, tak u jiného. Pokud by došlo k litispenci, musí být řízení zastaveno. Podmínkou aby šlo o litispenci je to, že se musí jednat ve stejné věci, nestačí, aby šlo o věc obdobnou. Naopak o litispenci nejde v případě, že by jedna žaloba byla žalobou určovací a druhá žaloba žalobou na plnění.⁹⁰

---

⁸⁹ Dvořák B. *Právní moc civilních rozhodnutí*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, str. 147-148

⁹⁰ Hendrych D. *Právní slovník*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 646

„Překážku litispendence lze odstranit pouze tím, že se kterékoliv z obou vedle sebe probíhajících řízení zastaví. Skončí-li řízení v jedné z nich pravomocným rozhodnutím o věci samé, mění se tato překážka pro druhé řízení na překážku rei iudicatae, která trvá, dokud řízení v této druhé věci nebude zastaveno.“⁹¹

Tato překážka brání tedy podání nové žaloby ve stejné věci pro hlavní účastníky, tak pro vedlejší účastníky. Vedlejší účastník by ovšem stejně v dané věci neměl žalobní legitimaci.

6.3 Náklady řízení

Vedlejší účastník není vázán rozsudkem co do plnění vyplývající z výrokové části o meritu věci (tam je vázán nepřímo, viz začátek kap. 6). Vedlejší účastník je vázán pouze výrokem o nákladech řízení. Vedlejšímu účastníkovi může vzniknout povinnost nahradit druhé straně náklady řízení, nebo mu může vzniknout právo na náhradu nákladů řízení.⁹² Někdy může být vedlejší účastník zavázán plnit celé náklady řízení, pokud to tak bude vyplývat z pojistné smlouvy, viz další kapitola.

6.3.1 Náklady řízení při řízení o pracovních úrazech

V případech odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání je vedlejší účastník (v tomto případě pojišťovna) povinen hradit za zaměstnavatele náklady řízení v případech, kdy se k tomu písemně zavázala. Jde o náklady účelně vynaložené při řízení, které vznikly v souvislosti se soudním řízením zaměstnanci i zaměstnavateli. Pokud by nedošlo k tomu, že by se pojišťovna k úhradě nákladů řízení písemně zavázala, bude tyto náklady platit účastník (zaměstnavatel) sám. Takto se pojišťovna může vymanit pouze

---

⁹¹ Štaigl F. Procesní podmínky a jejich zjišťování. Acta Universitatis Carolinae-Iuridica, 1966, č. 1-2, s. 29

⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 26 Cdo 1986/99

z povinnosti hradit náklady řízení. Náhrada škody za pracovní úraz nebo nemoc z povolání je předmětem jiné povinnosti, než náklady řízení. Co se týče nákladů řízení na straně žalobce, je zde pojišťovna vedlejším účastníkem řízení a má stejné postavení jako hlavní účastník, proto jí v případě neúspěchu jejího hlavního účastníka vznikne nerozdílná povinnost hradit polovinu nákladů protistraně, i kdyby se k tomu písemně nezavázala.⁹³

---

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1859/2004

7. Oprávnění vedlejšího účastníka k podání opravných prostředků

Právo vedlejšího účastníka podat jakékoliv opravné prostředky by se dalo dovodit již ze samostatného smyslu vedlejšího účastenství. Hlavním smyslem vedlejšího účastenství je pomoc hlavnímu účastníkovi ve sporu, proto je třeba, aby byl vedlejší účastník patřičně procesně vybaven, aby mohl v řízení činit procesní úkony.

Aby mohl vedlejší účastník podávat jakékoliv opravné prostředky, musí být účastníkem řízení již v řízení před obecným soudem. Není možné, aby jako vedlejší účastník přistoupil do řízení po právní moci rozhodnutí a poté podal jakýkoliv opravný prostředek. Také není možné, aby vedlejší účastník podal jakýkoliv opravný prostředek, pokud by se jich hlavní účastník vzdal.

7.1 Odvolání

Odvolání je řádný opravný prostředek, směřující proti rozhodnutí soudu prvního stupně. V civilním soudnictví jej lze podat proti rozhodnutí okresního soudu. Rozhodovat o něm bude krajský soud, nebo ho lze podat proti rozhodnutí krajského soudu, který rozhodoval v první instanci, pak o něm bude rozhodovat vrchní soud. Nelze ho podat v bagatelních věcech a také ho nelze podat proti usnesením zákonem stanovených (např. usnesení o schválení smíru). Odvolání má devolutivní a suspenzivní účinek, autoremedura se užívá jen výjimečně. Legitimaci k podání odvolání mají především účastníci řízení. Odvolání je založeno na principu neúplné apelace, což znamená, že odvolatel může navrhnout nové důkazy pouze v případě, že je nemohl ze zákonem stanovených důvodů použít v již prvním řízení.⁹⁴ Odvoláním lze napadnout výrokovou část, nelze napadnout pouze část s odůvodněním.

---

⁹⁴ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 539-540

Kromě hlavního účastníka může podat odvolání proti rozhodnutí soudu také vedlejší účastník, který vstoupil do řízení v prvním stupni nebo ve lhůtě 15 dnů po doručení rozsudku účastníkovi kterého chce v řízení podporovat, tedy před právní mocí rozhodnutí, které chce napadnout. Vedlejší účastník tedy nemusí být nutně účastníkem předchozího řízení. Vedlejší účastník může do řízení vstoupit i po rozhodnutí soudu ve věci samé, a teprve poté podat odvolání, se kterým musí jím podporovaný hlavní účastník souhlasit. Jestliže vedlejší účastník vstoupí do řízení ještě před vydáním rozhodnutí, tak soud rozhodnutí doručí i jemu a lhůta 15 dnů pro odvolání mu začíná od doby, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.⁹⁵

S odvoláním vedlejšího účastníka musí hlavní účastník souhlasit. Dá se ale dovodit, že pokud by hlavní účastník nevyjádřil nesouhlas a práva na odvolání se nevzdal, tak je odvolání přípustné. Vyslovení toho, jestli úkon podání odvolání odporuje cílům hlavního účastníka, je pouze na posouzení soudu.⁹⁶

Jak bylo zmíněno výše, může vedlejší účastník podat řádné odvolání, pokud s tím bude jeho hlavní účastník souhlasit. Může ale nastat situace, kdy vedlejší účastník podá odvolání, ale odvolací soud ho z řízení vyloučí, pro tento případ judikoval Nejvyšší soud takto; „I po právní moci rozhodnutí, kterým odvolací soud až v odvolacím řízení nepřipustí vedlejší účastenství, založené již v řízení před soudem prvního stupně, odvolání podané tímto dřívějším vedleším účastníkem zůstává odvoláním k tomu oprávněné osoby. Právo disponovat s takovým odvoláním poté, co vedlejší účastník přestal být účastníkem odvolacího řízení, náleží jím podporovanému účastníku.“⁹⁷ Z rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy vyplývá, že i když v řízení zanikne vedlejší účastník, který podal odvolání, není to důvod pro zastavení odvolacího řízení, protože odvolací řízení zde běží kvůli hlavnímu účastníkovi, který má primární zájem na výsledku sporu.

---

⁹⁵ Drápal L. Odvolání po novele občanského soudního řádu. Právní rozhledy, 2001, č. 1

⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2312/2004

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 odo 260/2005

Dalším omezením při možnosti podat odvolání je, že odvolání může podat je ten účastník sporu, jehož straně (jemu podporovanému účastníkovi) nebylo v řízení byt' jen z části vyhověno, nebo které v důsledku rozhodnutí vznikla nějaká újma.⁹⁸ Pokud by měl hlavní účastník ve sporu plný procesní úspěch, může jeho vedlejší účastník podat odvolání, pouze pokud by rozhodnutím ve sporu vznikla jeho hlavnímu účastníkovi nějaká újma.

Odvolání podané vedlejším účastníkem musí splňovat stejné formální a obsahové náležitosti jako odvolání podané hlavním účastníkem. Z odvolání musí být ve smyslu § 42 odst. 4 OSŘ patrné, kdo jej činí, komu směřuje, musí být podepsáno a datováno, dále musí splňovat další speciální náležitosti zejména určení kdo je odvolatelem, proti jakému rozhodnutí směřuje, co odvolatel požaduje a označení nových i stávajících důkazů, které odvolatel chce provést.

O zrušení vedlejšího účastenství založeném v prvním stupni a zpochybněném až ve druhém stupni, může rozhodnout pouze soud.⁹⁹

7.1.1 Odvolání ve věcech určení otcovství

„V řízení o určení otcovství, které bylo zahájeno podáním žaloby nezletilého dítěte, může matka nezletilého žalobce, jenž je v řízení zastoupen opatrovníkem, podat odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, kterým byla žaloba o určení otcovství zamítnuta, vstoupí-li současně do řízení o určení otcovství jako vedlejší účastnice.“¹⁰⁰ Dítě samo nemá v době nezletilosti plnou schopnost rozpoznávat následky svého jednání, matka je zde v pozici zákonného zástupce, který by měl dbát na to, aby mělo dítě co nejlepší podmínky pro svůj rozvoj a vývoj a také by měla co nejlépe chránit zájmy dítěte.

---

⁹⁸ Drápal L. Odvolání po novele občanského soudního řádu. Právní rozhledy, 2001, č. 1

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 odo 260/2005

¹⁰⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, sp. zn. 1 CZ 8/1979

7.2 Dovolání

Dovolání je mimořádným opravným prostředkem, kterým lze v zákonem stanovených případech napadnout pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu. Lze ho využít pouze v případě, že se účastník pokusil o nápravu rozhodnutí prvního stupně řádným odvoláním k soudu druhého stupně. Dovolání se váže a směřuje proti rozhodnutí soudu druhého stupně a nemá devolutivní účinek jako odvolání. Dovoláním lze napadnout jak rozsudek tak usnesení soudu druhého stupně, ovšem musí směřovat vůči výrokové části. Dovoláním nelze napadnout pouze část s odůvodněním a u některých zákonem stanovených druhů řízení je dovolání přímo nepřípustné. Dovolání lze navíc podat pouze v zákonem stanovených případech. U dovolání je třeba být v řízení zastoupen advokátem.¹⁰¹

„Vedlejší účastník má podle této úpravy zásadně stejná práva a povinnosti jako hlavní účastník řízení a jeho postavení se odvíjí od účastníka, na jehož podporu vystupuje.“¹⁰² „Občanský soudní řád výslovně neřeší, zda je vedlejší účastník oprávněn podat dovolání. Výslovně připouští aktivní legitimaci vedlejšího účastníka pouze k podání odvolání, žaloby na obnovu řízení a žaloby pro zmatečnost, při současném vymezení podmínek, za nichž může tyto opravné prostředky podat (§ 203 odst. 1 OSŘ a § 231 odst. 1 OSŘ ve znění účinném od 1. ledna 2001). Judikatura obecných soudů (viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 162/2003, ze dne 27. 5. 2003, uveřejněné pod číslem 3 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2004, usnesení sp. zn. 29 Cdo 4341/2008, ze dne 27. 11. 2008 a další) se ustálila na závěru, že zmíněný zákon vedlejšímu účastníkovi právo podat dovolání nedává. Tento výklad je zastáván i v právní teorii (viz Bureš, J.; Drápal, L.; Mazanec, M.: Občanský soudní řád, komentář, 5. vydání, Praha C. H. Beck, 2001, str. 995, bod 2.).“¹⁰³ Stěžovatelka se ve výše zmíněné věci obrátila na soud s argumentací rozhodnutím 28 Cdo 164/2003 ze dne 13. 2. 2003, to bylo

¹⁰¹ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 161-162

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 162/2003

¹⁰³ Usnesení Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 2627/2011

ale překonáno rozhodnutím téhož soudu sp. zn. 25 Cdo 162/2003 ze dne 27. 5. 2003.

Výše uvedený stav ovšem platí až od novely OSŘ v roce 2001, do té doby se vedlejšímu účastníkovi právo podat dovolání přiznávalo. V zákoně nebylo, přímo stanoveno, jestli má vedlejší účastník právo podat dovolání či nikoliv. Bralo se v potaz, že účastník a vedlejší účastník mají stejná procesní práva a jejich postavení v řízení je rovnocenné, takže se judikovalo, že legitimaci mají oba. Právo podat dovolání bylo omezeno pouze základním pravidlem pro vedlejší účastenství a to, že hlavní účastník musí s tímto procesním úkonem souhlasit a mělo to být v jeho právním zájmu. Pokud by dovolání podal vedlejší účastník proti vůli hlavního účastníka, tak by se na dovolání pohlíželo, jako kdyby ho podala osoba k tomu neoprávněná.¹⁰⁴ Ke srovnání je zde i novější rozhodnutí Nejvyššího soudu¹⁰⁵, které také říká, že vedlejší účastník není oprávněn podat dovolání.

Dle mého názoru by vedlejší účastník měl mít právo podat dovolání, protože jeho zájem na výsledku sporu je stejný. Pokud bychom se nad věci zamysleli hlouběji, pak má vedlejší účastník na výsledku řízení někdy i větší právní zájem než je právní zájem hlavního účastníka. Postavení vedlejšího účastníka by tedy mělo být rovnocenné s postavením účastníka hlavního. Důležité je umožnit tomuto subjektu bránit se ve sporu všemi možnými zákonnými prostředky.

7.3 Obnova řízení

Žaloba na obnovu řízení je jedním z mimořádných opravných prostředků, kterým lze napadnout i již pravomocné rozhodnutí. Lze napadnout jak pravomocné rozhodnutí soudu první instance, tak soudu odvolacího. Žalobou na obnovu řízení nelze napadnout rozsudky, které se

---

¹⁰⁴ Bureš J. Drápal L. *Dovolání podle občanského soudního řádu*. Praha: C. H. Beck, 1994, s. 22

¹⁰⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5 2009, sp. zn. 28 Cdo 639/2008

týkají manželství, schválení smíru a dalších zákonem stanovených. Žalobu lze podat tehdy, pokud vyšly najevo důkazy, které nešlo uplatnit v řízení před soudem prvního stupně s tím, že takto se bránit může pouze účastník, pro kterého bude v případě uplatnění těchto důkazů příznivější výsledek sporu. Je zde tří měsíční subjektivní lhůta na podání této žaloby, maximálně však do 3 let od rozhodnutí věci.¹⁰⁶

Řízení se rozpadá do dvou částí, řízení o povolení obnovy a vlastní řízení po obnově. Ve věci bude rozhodovat soud, který rozhodoval v poslední instanci. V první části se bude rozhodovat o tom, jestli je žaloba důvodná a jestli se řízení o obnově povolí. Povolení řízení ale neznamená, že soud žalobě vyhová, i po povolení obnovy řízení může nový výrok znít stejně jako výrok původní. Ve druhé části, která nastane, pokud bude povolena obnova řízení, soud věc znovu projedná a rozhodne.¹⁰⁷

„Žalobu na obnovu řízení může podat rovněž vedlejší účastník. Předpokladem jeho oprávnění podat žalobu ovšem je skutečnost, že vstoupil již do řízení původního a účastnil se ho i v době vyhlášení nebo vydání napadeného rozhodnutí. Tento požadavek vyplývá z oprávnění vedlejšího účastníka vstoupit do řízení již zahájeného (§ 93 odst. 2 OSŘ), nelze mu proto přiznat právo podat návrh na obnovení řízení pravomocně skončeného, kterého se neúčastnil.“¹⁰⁸

Samozřejmostí je, jako u odvolání, že hlavní účastník, kterého vedlejší účastník ve sporu podporuje, musí s podáním žaloby na obnovu řízení souhlasit. Je logické, že vedlejší účastník může podat žalobu na obnovu řízení pouze v případě, že se účastnil předchozího řízení, protože by takto mohl podat žalobu na obnovu řízení téměř kdokoli a soud by se musel touto žalobou zabývat. V případě, že těmto osobám odebereme žalobní legitimaci ihned na začátku, bude řízení hospodárnější, protože pokud není splněna žalobní legitimace, soud nebude žalobu na obnovu řízení dále zkoumat a odmítne ji.

¹⁰⁶ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 494-495

¹⁰⁷ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 495-496

¹⁰⁸ David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009, s. 1189

7.4 Žaloba pro zmatečnost

Žaloba pro zmatečnost je druhem mimořádného opravného prostředku, kterým lze napadnout pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně i soudu odvolacího. Žalobu lze podat z důvodu, že v řízení vystupoval účastník, který neměl způsobilost být účastníkem, pokud se rozhodovalo o věci, která nenáleží do pravomoci civilních soudů, pokud nebyl účastník řádně zastoupen, i když existovaly důvody pro nutnou obhajobu, pro špatné obsazení soudu a dalších zákonem stanovených důvodů. Žaloba je opět nepřípustná v případech sporů ve věcech manželství, není možné napadnout pouze výrok o nákladech řízení a v dalších zákonem stanovených případech. Žaloba musí být podána ve lhůtě 3 měsíců od doručení rozhodnutí.¹⁰⁹

Žaloba pro zmatečnost má hodně společného s žalobou na obnovu řízení. Oprávnění vedlejšího účastníka podat tuto žalobu je sepsáno ve stejném ustanovení zákona¹¹⁰, proto se toto oprávnění řídí stejnými pravidly jako u žaloby na obnovu řízení vypsanych v kapitole 7.3.

7.5 Ústavní stížnost

Ústavní stížnost je prostředkem, kterým se může osoba bránit proti zásahům do svých Ústavním pořádkem zaručených práv a svobod. Ústavní soud není při svém rozhodování vázán běžnými zákony.¹¹¹ Ústavní stížnost není poslední instancí, i když to tak na první pohled vypadá. Ústavní soud totiž stojí mimo soustavu obecných soudů, je vlastně nejvyšším soudem a zároveň kontrolním orgánem v zemi, má možnost kontroly nad mocí zákonodárnou výkonnou i soudní. Tuto stížnost lze podat pouze poté, co stěžovatel využije všechny ostatní možné opravné prostředky, které mu zákon k jeho ochraně poskytuje,¹¹²

---

¹⁰⁹ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1302-1303

¹¹⁰ § 231 OSŘ

¹¹¹ Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1078

¹¹² Nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 224/98

kromě žaloby na obnovu řízení a žaloby pro zmatečnost.¹¹³ Ústavní stížnost je možné podat ve lhůtě 2 měsíců od posledního rozhodnutí ve věci, tj. od posledního řádného opravného prostředku. Pro toto řízení musí být osoba podávající stížnost povinně zastoupena advokátem.

Pokud by Ústavní soud shledal, že došlo k porušení Ústavním pořádkem nabytých práv a svobod, pak má možnost věc vrátit soudu k přepracování, s tím, že ten bude při rozhodování zavázán jeho právním názorem, nebo napadené rozhodnutí zruší, či potvrdí rozhodnutí soudu. Důležitým faktem je, že ústavní stížnost nemá suspenzivní ani devolutivní účinek a nemá ani vliv na vykonatelnost rozhodnutí.

Ústavní stížnost je možné podat dle § 72 zákona o ústavním soudu kterýmkoliv účastníkem předchozího řízení, takže by se dalo dovodit, že právo podat ústavní stížnost má i vedlejší účastník. Podmínkou žalobní legitimace je, aby žalujícímu subjektu vznikla nějaká újma na základě porušení jeho práv a svobod nabytých Ústavním pořádkem. Dle § 72 zákona o ústavním soudu se řízení může účastnit i vedlejší účastník, na kterého se ovšem také vztahuje povinnost povinného právního zastoupení.

Oproti výše zmíněnému existuje judikatura Ústavního soudu¹¹⁴, ve které se judikuje, že vedlejší účastník má ve sporu podpůrné postavení, že má za úkol pomoci hlavnímu účastníkovi a že se zde rozhodně nerozhoduje o ochraně jeho práv, proto jeho ústavním pořádkem nabytá práva být porušena nemohla. V řízení přeci došlo k porušení ústavním pořádkem nabytých práv hlavního účastníka, vedlejšímu účastníkovi žádné právo být upřeno nemohlo, protože jemu vznikne v případě neúspěchu například pouze sekundární povinnost plnit za hlavního účastníka. Vedlejší účastník má jen a pouze právní zájem na výsledku sporu.

---

¹¹³ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 87/99

¹¹⁴ Srov. Nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2004, sp. zn. I. ÚS 642/03

Pokud bychom shrnuli to, co Ústavní soud ve svém rozhodnutí judikoval, dojdeme k závěru, že vedlejší účastník nemá žalobní legitimaci, protože mu rozhodnutím orgánu veřejné moci nevznikla žádná újma na základě zásahu do jeho Ústavním pořádkem nabytých práv a svobod.

8. Závěr

Diplomová práce se zabývá problematikou postavení vedlejšího účastníka v civilním soudním řízení. Podrobným nastudováním tématu jsem došel k názoru, že vedlejší účastník je velice důležitým institutem v civilním řízení, dává možnost subjektům, které nejsou přímo žalobou označeni jako účastníky, bránit svá práva u soudu.

Ve druhé kapitole jsem zjišťoval procesní postavení účastníků obecně. Pro vlastní soudní řízení je velice důležité zjistit, kdo je účastníkem řízení. To jestli má účastník tuto způsobilost, zkoumá soud po celou dobu řízení. Důležitý je vztah hmotněprávní a procesněprávní způsobilosti, tyto dva termíny spolu v zásadě velice souvisí, ovšem není pravda, že by procesní způsobilost závisela pouze na zmíněné hmotněprávní způsobilosti, protože za určitých okolností, může mít procesněprávní způsobilost osoba, která nemá vůbec způsobilost dle hmotného práva, pokud mu ji přiznává zákon, jak je tomu vysvětleno více v této kapitole. Procesní způsobilost je velice důležitá, protože na její existenci závisí to, jestli bude moci osoba samostatně jednat před soudem.

Následně jsem se ve druhé kapitole také zabýval omezením způsobilosti k právním úkonům, která je velice důležitá. Pokud by totiž byla osoba zbavena způsobilost k právním úkonům, tak by víceméně nemohla vystupovat jako vedlejší účastník, protože by ani nemohla podat návrh na vstup do řízení.

Co se týče způsobilosti být účastníkem řízení u právnických osob, tak jsem došel k názoru, že právnické osoby mají speciální způsobilost. Jejich způsobilost k právním úkonům vyplývá hlavně z povahy věci, což je staví do situace, kdy právnická osoba nemůže být nikdy účastníkem řízení například v manželských věcech. Jejich subjektivita se váže na oblast jejich působení, kam manželské a rodinné věci spadat nemohou.

V oblasti způsobilosti být účastníkem řízení u státu je důležité, že stát může v civilním řízení vystupovat jako účastník v případě občanskoprávních, obchodněprávních a jiných soukromoprávních věcech s tím, že stát jedná prostřednictvím organizačních složek.

V případě označení účastníků ve sporu, se vychází z toho, jak je žalobce označí ve svém návrhu. Obligatními účastníky sporu jsou žalobce a žalovaný, v nesporném řízení je to navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje, popřípadě ti, o jejichž právech a povinnostech se bude v řízení rozhodovat.

Ve třetí kapitole jsem vymezil pojem vedlejší účastník. Vedlejší účastník má obdobné postavení, jako hlavní účastník. Způsobilost být účastníkem řízení má vedlejší účastník totožnou se způsobilostí vedlejšího účastníka. Proto vedlejším účastníkem může být pouze ten, kdo naplní znaky způsobilosti být účastníkem řízení. Dále jsem v této kapitole vysvětlil smysl vedlejšího účastenství. Následně jsem se věnoval pojmu právní zájem na výsledku sporu, protože to je hlavní podmínka pro to, aby se osoba mohla stát vedlejším účastníkem.

Nejtypičtějším příkladem nepřipustnosti vedlejšího účastenství je, pokud s tím jím podporovaný hlavní účastník nesouhlasí.

Dále jsem se ve čtvrté kapitole zabýval srovnáním a rozdíly mezi hlavním a vedlejším účastenstvím. Tyto dvě účastenství se od sebe liší hlavně ve svých procesních právech a postavením ve sporu. Hlavní účastník (navrhovatel) je pánem sporu, má tedy možnost dispozice s řízením a jeho protějškem je žalovaný. Pokud do řízení vstoupí vedlejší účastník na kterékoliv straně, stává se také účastníkem řízení a má určitá práva a určité povinnosti. Došel jsem k názoru, že hlavní účastník má ve sporu silnější postavení, než vedlejší účastník, hlavně z důvodu, že právě o jeho právech a povinnostech se v řízení bude rozhodovat.

Důležitá je zásada, že jedna osoba nemůže v řízení vystupovat jako vedlejší účastník a zároveň jako hlavní účastník. Výjimka z tohoto pravidla

je, pokud by byl na jedné straně hlavním i vedlejším účastníkem stát, za splnění podmínek, že za stát budou jednat dvě rozdílné organizační složky a pokud budou organizační složky státu stát pouze na jedné straně sporu.

Co se týče procesních úkonů prováděných vedlejším účastníkem, tak vedlejší účastník může provádět veškeré procesní úkony, kromě těch, které by znamenaly dispozici s předmětem řízení. V řízení se nebude rozhodovat o právech a povinnostech vedlejšího účastníka, nýbrž o právech a povinnostech hlavního účastníka. Z toho důvodu jsou jeho procesní práva omezena ve prospěch hlavního účastníka. Vedlejší účastník může činit podání, může označovat důkazy, může podat námitku promlčení a další. Rozhodnutí se doručuje účastníkům řízení tedy i vedlejším účastníkům, pokud byli účastníky řízení před vydáním rozhodnutí.

Do řízení může vstoupit vedlejší účastník buď z vlastní iniciativy, nebo na výzvu účastníka řízení. Zajímavé je srovnání s úpravou z doby první republiky, kdy na našem území platily recipované Rakousko-Uherské zákony. Tehdejší úprava vstupu do řízení se mi zdá srozumitelnější než ta dnešní. Důležitým faktem je také to, že pokud do řízení přistoupí nový účastník, může dojít k prolomení koncentrace řízení. K prolomení koncentrace řízení dochází z důvodu, aby tento nově přistoupivší účastník mohl vylíčit rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy.

V kapitole šesté se píše o závaznosti rozsudku pro vedlejšího účastníka. Vedlejší účastník není rozsudkem vůbec vázán, jak již zaznělo několikrát. V řízení se totiž nerozhoduje o právech a povinnostech vedlejšího účastníka, rozhoduje se o právech a povinnostech hlavního účastníka, takže výroková část bude zavazovat pouze hlavního účastníka, kromě výroku o nákladech řízení, ta bude závazná i pro vedlejšího účastníka. Protože je vedlejší účastník účastníkem jako každý jiný, tak je povinen zaplatit protistraně v případě neúspěchu ve sporu náklady řízení. Pro toto pravidlo o nákladech řízení existuje výjimka, například když se

osoba pojistí u pojišťovny, že ta bude v případě plnění plnit i náklady řízení.

Vedlejší účastník je mimo jiné vybaven i právem podání opravných prostředků a to odvolání, žaloby na obnovu řízení, žaloby pro zmatečnost, ale nemá možnost podat dovolání a ústavní stížnost. Jako u ostatních procesních úkonů i zde platí pravidlo, že vedlejší účastník musí s podáním opravného prostředku souhlasit.

Vedlejší účastník je velice užitečný institut, který má za cíl pomoci osobě, která sama nemá žalobní legitimaci, takže nemůže vstoupit do řízení jako hlavní účastník, aby mohla bránit svůj zájem v civilním soudním řízení. Můj názor na věc je takový, že by se mělo dovolit, aby vedlejší účastník měl možnost podání dovolání, aby bylo lépe naplněno právo na spravedlivý proces.

9. Summary

This diploma thesis describes a procedural position of a secondary participant in a civil judicial process. The secondary participant is a person with a legal interest in a result of a civil dispute, so he/she joins the process to influence the judgment. The secondary participant cannot perform the legal acts inconsistent with the legal acts of a principal participant because he can only support him. My thesis shows that the procedural position of the principal participant is stronger than the procedural position of the secondary participant.

The main aspect at the beginning of the judicial process is to identify the participant of the process. This identification makes plaintiff in his action. It is important to control if the participants have competency to perform the legal acts during the whole judicial process. There is no need to have a material capacity to be legally competent in some cases.

The insurance relations are the most typical examples of the secondary participation. In this case it is the insurance company who can enter the court case as a secondary participant to influence the judgment.

The secondary participant cannot dispose with the matter in the dispute neither can he bring the appellate review or the constitutional complaint. To meet the costs of process is the only obligation for the secondary participant resulting from the judgment. The secondary participant is fixed with the cost of the process only up to the resulting of the judgement.

The secondary participant can enter the civil judicial process on his own initiative or from the principal participant's appeal. The new participant's entry to the process has a great impact on process concentration.

The secondary participant is a very useful juridical institute which purposes is to help the person without active legitimacy so he cannot enter the judicial process as a principal participant to defence his own legal

interest. In my opinion the secondary participant should have the opportunity to bring the appellate review to fulfil his right to due process.

10 Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Literatura knižní

Bureš J. Drápal L. *Dovolání podle občanského soudního řádu*. Praha: C. H. Beck, 1994. 132 s. ISBN 80-7049-087-X

David L. a kol. *Občanský soudní řád komentář*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2009. 1986 s. ISBN 978-80-7357-460-4

Drápal Bureš a kol. *Občanský soudní řád I komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 3342 s. ISBN 978-80-7400-107-9

Dvořák B. *Právní moc civilních rozhodnutí*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 187 s. ISBN 978-80-7400-095-9

Ficová S. *Občianske súdne konenie*. 2. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 496 s. ISBN 978-80-7400-312

Hamuláková K. *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. 191 s. ISBN 978-80-87212-51-6

Hendrych D. a kol. *Právní slovník*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 1459 s. ISBN 978-80-7400-059-1

Mazák J. *Základy občianskeho procesného práva*. 1. Vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2002. 638 s. ISBN 80-89047-42-4

Schelleová I. a kol. *Civilní proces*, 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0

Stavinohová J. *Občanské právo procesní Řízení nalézací*. 1. Vyd.. Brno: Iuridica Brunensia, 1996. 241 s. ISBN 80-7239-001-5

Stavinohová J. Hlavsa P. *Civilní proces a organizace soudnictví*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 2003. 660 s. ISBN 80-210-3271-5, 80-7239-155-0

Winterová A. *Civilní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Linde, 2011. 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0

Winterová A. o kol. *Občanský soudní řád a předpisy související*. 8 vyd. Praha: Linde Praha a.s., 1999. 677 s. ISBN 80-7201-185-5

Literatura - články

Drápal L. Odvolání po novele občanského soudního řádu. *Právní rozhledy*, 2001, č. 1

Drápal L. Příprava jednání a projednání věci samé ve sporném řízení před soudem prvního stupně po novele občanského soudního řádu. *Právní Rozhledy*, 2002, č. 5

Nesrovnal V. Postavenie vedlejšího účastníka v civilnom procese s osobitým důrazem na možnost podání odvolání. *Socialistické sudnictvo*, 1979, č. 11

Rubeš J. Účastníci v občanskoprávním soudním řádu. *Právník*, 1951

Svoboda K. *K soudcovským debatám nad podstatou koncentrace*. *Právní rozhledy*, 2011, č. 10

Šínová R. Způsobilost být účastníkem civilního soudního řízení s přihlédnutím k relevantní judikatuře. *Jurisprudence*, 2005, č. 5

Štajgl F. Procesní podmínky a jejich zjišťování. *Acta Universitatis Carolinae-Iuridica*, 1966, č. 1-2

Judikatura

Nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 224/98

Nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. III. ÚS 87/99

Nález Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2003, sp. zn. I. ÚS 553/03

Nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2004, sp. zn. I. ÚS 642/03

Rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn 28 co 253/94

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2000, sp. zn. 26 Cdo 1986/99

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 7. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2313/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1859/2004

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 Odo 260/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2008, sp. zn. 25 Cdo 539/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2588/98

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 1999, sp. zn. 20 Cdo 91/1999

Usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. NS 22 Cdo 2078/2001

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 806/2002

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 2. 2003, sp. zn. 7 Cmo 152/2002

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2013, sp. zn. 26 Cdo 8/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 162/2003

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. 7. 2003, sp. zn. 21 CO 423/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2312/2004

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 25 Cdo 356/2005

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 3. 2009, sp. zn. 7 cmo 428/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3412/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2829/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 28 Cdo 639/2008

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1279/2009

Usnesení Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 2627/2011

Rozhodnutí Nejvyššího soud České socialistické republiky ze dne 18. 11. 1977, sp. zn. Cpj 160/1976

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 14. 11. 1979, sp. zn. Cpj 41/79

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, sp. zn. 1 CZ 8/1979

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 1979, sp. zn. Cpj 41/1979

Právní předpisy

Listina základních práv a svobod, vyhlášena pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/1993 Sb. Zákon o ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 72/1994 Sb., Zákon o vlastnictví bytů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 3/2002 Sb., Zákon o církvích a jiných náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 301/2000 Sb., Matriční zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 227/1997 Sb., Zákon o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 248/1995 Sb., Zákon o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 83/1990 Sb., Zákon o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 341/2005 Sb., Zákon o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., Zákon o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů